

Α.Ε.Ι. ΠΕΙΡΑΙΑ Τ.Τ.

**ΑΝΩΤΑΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΕΙΡΑΙΑ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ**

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

<<Η ανάπτυξη του δήμου Δωρίδας>>

Ελένη Καναρά

Α.Μ. : 14848

Επόπτης : Παπαηλίας Θεόδωρος

Αθήνα 2017

Περιεχόμενα

Περίληψη	1
1 Ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε Ελλάδα και Ευρώπη	2
1.1 Ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε Ελλάδα.....	2
1.2 Γενικά Χαρακτηριστικά του Δήμου Δωρίδος.....	5
1.3 Περι Δωρίδος	6
1.4 Γεωγραφική θέση και διοικητική δομή.....	9
1.4.1 Φυσικό περιβάλλον.....	9
1.5 Γενικά οικονομικά χαρακτηριστικά πληθυσμού	10
1.6 Αξιοθέατα – Αναψυχή	12
1.6.1 Σημαντικότερα σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος	12
1.6.2 Πολιτιστικές Εκδηλώσεις - Δραστηριότητες.....	14
1.7 Προτάσεις.....	15
1.7.1 Παιδεία.....	15
1.7.2 Ψυχαγωγία	16
1.7.3 Τουρισμός.....	19
1.7.4 Ξενοδοχειακές μονάδες και η ανακαίνισή τους.....	19
1.7.5 Εναλλακτικός τουρισμός – αγροτουρισμός	20
1.7.6 Πολιτιστικά	20
1.7.7 Καθημερινά απαραίτητα.....	21
1.7.8 Υγεία.....	22
1.7.9 Αθλητικός σύλλογος	22
2 Χρηματοοικονομική ανάλυση του Δήμου Δωρίδος	24
2.1 Αριθμοδείκτες	25
2.2 Αριθμοδείκτες Δήμου Δωρίδας	27
2.2.1 Δείκτης γενικής ρευστότητας	27

2.2.2	Δείκτης άμεσης ρευστότητας	28
2.2.3	Αριθμοδείκτης δανειακής επιβαρύνσεως	28
2.2.4	Δείκτης παγιοποίησης περιουσίας	29
2.2.5	Δείκτης καθαρού κεφαλαίου κίνησης	29
2.2.6	Δείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Παγίων.....	30
2.2.7	Δείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Απαιτήσεων	30
2.2.8	Δείκτης Αποτελεσμάτων	30
2.2.9	Δείκτης Οικονομικής Αυτονομίας.....	31
2.2.10	Δείκτης Χρέους.....	31
2.3	Ανάλυση στοιχείων ενεργητικού των δήμων	32
2.4	Συνοπτικά οι Αριθμοδείκτες	32
2.4.1	Αριθμοδείκτες Δήμου Δωρίδος 2011	32
2.4.2	Αριθμοδείκτες Δήμου Δωρίδος 2012	33
2.4.3	Αριθμοδείκτες Δήμου Δωρίδος 2013	33
2.5	Ισολογισμοί του Δήμου Δωρίδος.....	34
2.6	Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού	37
	Βιβλιογραφία	40
	Ελληνική.....	40
	Ξένα	41

Περίληψη

Η παρούσα πτυχιακή έχει ως στόχο την μελέτη του προϋπολογισμού του Δήμου Δωρίδος. Συγκεκριμένα θα εστιάσει το πώς λειτουργεί το οικονομικό κομμάτι και ποιες είναι οι διεργασίες που γίνονται. Αναλυτικά:

Στο πρώτο κεφάλαιο θα γίνει μια σύντομη αναφορά για την ιστορία της τοπικής αυτοδιοίκησης από τα αρχαία χρόνια μέχρι σήμερα στην Ελλάδα. Επίσης θα αναφερθούν όλα τα στοιχεία του Δήμου Δωρίδος.

Στο δεύτερο κεφάλαιο θα εξεταστεί όλο το χρηματοοικονομικό πλαίσιο του δήμου Δωρίδος με παρουσίαση των βασικών αριθμοδεικτών που κινείται σήμερα η τοπική αυτοδιοίκηση του Δήμου Δωρίδος.. Επίσης θα δοθεί η σημασία του ενεργητικού και παθητικού του Δήμου για την περίοδο 2011-2013.

1 Ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε Ελλάδα και Ευρώπη

1.1 Ιστορία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε Ελλάδα

Οι ιστορικοί Καρολίδης, Παπαρρηγόπουλος, Μοσχοβάκης αλλά και οι Γάλλοι και Γερμανοί ξεκινούν την ίδρυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από το μινωικό κράτος, το φυλετικό κράτος, όπου υπήρχε ο ΔΑΜΟΣ, που μετά τους Αχαιούς ήταν ο Δήμος. (Ιατρού)

Ο βασιλιάς δεν ήταν τότε άναξ αλλά ουσιαστικά ο δήμαρχος. Έπειτα φθάνουμε στον πατέρα της Αυτοδιοίκησης, τον Κλεισθένη. Αυτός χώρισε την αθηναϊκή πολιτεία σε 100 Δήμους. Κάθε Δήμος είχε τη δική του διοικητική Περιφέρεια, τη δική του ονομασία και τα δικά του διοικητικά όργανα, άμεσα εκλεγμένα από τους κατοίκους.

Ο Κλεισθένης προχώρησε ακόμα ένα βήμα, έφτιαξε τις Τριττύες (580 π.Χ.), αντίστοιχο της σημερινής Νομαρχίας. Το κράτος του Μεγάλου Αλεξάνδρου, όπως είναι γνωστό, στηριζόταν πάνω στην αποσυγκέντρωση αλλά και στην Αυτοδιοίκηση των ελληνικών Κοινοτήτων και των Πόλεων. (Ιατρού)

Αργότερα, η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία αντέγραψε την οργάνωση αυτή για να εξασφαλίσει τις απέραντες κτήσεις της. Οι ίδιες αρχές επικράτησαν και στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία, αρχές που απέβλεπαν στη διατήρηση της αυτονομίας των Πόλεων και των Κοινοτήτων.

Στο Βυζάντιο, όπως αναφέρει ο ιστορικός Κ. Παπαρρηγόπουλος, μέχρι και την πτώση του υπήρχαν κοινοτικοί οργανισμοί που είχαν αυτοτελή ύπαρξη και άμεσα εκλεγμένες Αρχές. (Ιατρού)

Η οργάνωση αυτή συνεχίστηκε και επί Τουρκοκρατίας. Έτσι, ενώ κατά τον 9ο αιώνα βρίσκουμε στο Βυζάντιο, τους λεγόμενους άρχοντες, τον 'πρωτεύοντα' και τους 'πατέρες της πόλεως', κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας έχουμε τους 'γέροντας' και τον 'πρωτογέροντα'. Οι 'άρχοντες' των Βυζαντινών Χρόνων συνεχίζουν να υπάρχουν επί Τουρκοκρατίας με την ίδια ονομασία.

Αυτή η κοινοτική οργάνωση εξασφάλιζε αυτονομία στη διοίκηση των εσωτερικών υποθέσεων των Κοινοτήτων καθώς και των δικαστικών υποθέσεων. Οι Τούρκοι

σεβάστηκαν σε αρκετά χωριά την κατά το εθιμικό δίκαιο οργάνωση των Κοινοτήτων. Έτσι οι Κοινότητες πλήρωναν στην τουρκική κυβέρνηση τους απαιτούμενους φόρους και διατηρούσαν την αυτοτέλεια τους.

Τις Κοινότητες κυβερνούσαν οι δημογέροντες ή προεστοί, τους οποίους εξέλεγε ο λαός συνήθως διά βοής. Αυτοί διαχειρίζονταν την κοινοτική περιουσία, εισέπρατταν φόρους, διατηρούσαν τα σχολεία και τους ναούς, φρόντιζαν για τις συγκοινωνίες και εκτελούσαν χρέη δικαστή. (Ιατρού)

Η τοπική ιδιαιτερότητα αλλά και τα οικονομικά συμφέροντα επέβαλαν πολλές φορές, διαφορετικές μορφές οργάνωσης. Για παράδειγμα στην Ύδρα, στις Σπέτσες και στα Ψαρά οι Κοινότητες δεν αποτελούσαν μόνο αυτοδιοικούμενες Κοινότητες αλλά κυρίως ναυτικούς συνεταιρισμούς. Ιστορικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η οργάνωση των Μαδεμοχωρίων της Χαλκιδικής. Η οργάνωση αυτή είναι η συνέχεια των μητροκομείων της Βυζαντινής Εποχής. Μητροκομία ονόμαζαν τη μητέρα Κοινοτήτων, πρόκειται δηλαδή για συνένωση Κοινοτήτων. Επί Τουρκοκρατίας η μητέρα Κοινότητα ονομάζεται Κεφαλοχώρι, στα τούρκικα Μαχαλάς (Mahalle), που στην αραβική γλώσσα σημαίνει 'Κέντρο'. Στο κέντρο, λοιπόν, των Μαδεμοχωρίων είχε συγκεντρωθεί η διοίκηση τους. Σκοπός αυτής της συνένωσης ήταν η κατά το δυνατό καλύτερη εκμετάλλευση των ορυχείων αργύρου της περιοχής.

Η πιο γνωστή και περισσότερο πετυχημένη συνένωση έγινε στα Αμπελάκια. Η συνένωση αυτή έγινε σταδιακά και κατάληξε το 1788 να περιλαμβάνει 21 χωριά και να διαθέτει καταστατικό, που είχε γίνει αποδεκτό όχι μόνο από τους δημογέροντες αλλά από το σύνολο του λαού. Κατά τη διάρκεια του αγώνα για την ανεξαρτησία το σύνολο των Κοινοτήτων καταστράφηκε, τόσο κοινωνικά όσο και οικονομικά. Τα πρώτα επαναστατικά πολιτεύματα είχαν πρότυπο τα συγκεντρωτικά συστήματα της Γαλλίας και καθόλου δεν ενδιαφέρονταν για το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. (Collier 2006)

Ο Καποδίστριας θέλησε να αναδιοργανώσει το θεσμό, αλλά διατήρησε την εξάρτηση από την κεντρική εξουσία, έτσι που οι εκπρόσωποι της Αυτοδιοίκησης ουσιαστικά ήταν εκτελεστικά όργανα της κυβέρνησης. (Collier 2006)

Το διάταγμα της Αντιβασιλείας στις 3 Απριλίου 1833 αντιγράφει πιστά τη γαλλική διοικητική διαίρεση. Η επικράτεια διαιρείται σε Νομούς, κάθε νομός σε Επαρχίες και

οι επαρχίες σε Δήμους ή Κοινότητες. Σύμφωνα με το νόμο αυτό, 300 άτομα αρκούσαν για να συγκροτήσουν Δήμο. (Collier 2006)

Ο Νόμος 1622 του 1886 για το Β' βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης ποτέ δεν ενεργοποιήθηκε με το αναγκαίο Προεδρικό Διάταγμα. Το 1912, ο Ελευθέριος Βενιζέλος, επειδή ήθελε να εξαρθρώσει τα φέουδα των κομματάρχων, που επί δεκαετίες ήλεγχαν τους Δήμους και μέσα από αυτούς την κρατική εξουσία, δημιουργήθηκαν, σε εκείνη τη μικρή τότε Ελλάδα, 6.000 Κοινότητες (Νόμος ANZ 4057/1912). (Collier 2006)

Το Σύνταγμα του 1927 έθεσε σε σωστές βάσεις το θεσμό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ωστόσο, αργότερα η δικτατορία του Ι. Μεταξά και η επτάχρονη δικτατορία των συνταγματαρχών στραγγάλισαν το θεσμό. Την 1η Ιανουαρίου 1944 το Γενικό Συμβούλιο του ΕΛΑΣ διαμόρφωσε και έθεσε σε εφαρμογή τον κώδικα για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και τη λαϊκή δικαιοσύνη, αποτελούμενο από 146 άρθρα. (Ιατρού)

Στο Σύνταγμα του 1975 προσδιορίστηκε ένα πλαίσιο της οργάνωσης και της λειτουργίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Είναι φανερό ότι στο θέμα του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης επικεντρώνεται κατά κύριο λόγο η αντιπαράθεση των προτύπων ανάπτυξης και των αντιλήψεων στρατηγικής μορφής για τη σχέση του διοικητικού μηχανισμού με την κοινωνία και τους αντιπροσωπευτικούς θεσμούς.

Ο Νόμος 1878 της οικουμενικής κυβέρνησης του 1990, που συγκέντρωνε την κοινή αποδοχή, έμεινε στα συρτάρια της γραφειοκρατίας. Οι Νόμοι 2218 και 2240 του 1994 "για τη ίδρυση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και την τροποποίηση των διατάξεων για την Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση και την Περιφέρεια" αποτελούν ένα βήμα μεταρρύθμισης και εκσυγχρονισμού του συστήματος διοίκησης - αυτοδιοίκησης και αναπτυξιακής οργάνωσης της χώρας και της δημόσιας και κοινωνικής ζωής του τόπου. (Ιατρού)

Φτάσαμε λοιπόν στις εκλογές του 1994 για να αποκτήσουμε την εκλεγμένη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, που αποτελεί για τη χώρα τον Β' βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Έπειτα από 150 χρόνια συγκεντρωτισμού και με καθυστέρηση πολλών δεκαετιών σε σχέση με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Στο αναθεωρημένο Σύνταγμα, που ισχύει έως σήμερα, καθορίζονται δύο βαθμίδες Αυτοδιοίκησης, χωρίς να προσδιορίζονται ακριβώς. Η σημερινή πραγματικότητα έχει ως Α' βαθμό Αυτοδιοίκησης τους Δήμους και τις Κοινότητες και ως Β' βαθμό τις Νομαρχίες. Ιδιαίτερα θεσμικές οντότητες μέσα στα πλαίσια της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης είναι, οι Επαρχίες και οι Διευρυμένες Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις

Ως ενδιάμεσος Διοικητικός Οργανισμός, με κρατική οντότητα και έντονο προβληματισμό στην Αυτοδιοίκηση, είναι η Γενική Γραμματεία Περιφέρειας με όργανα τον Γενικό Γραμματέα Περιφέρειας και το Περιφερειακό Συμβούλιο. (Collier 2006)

1.2 Γενικά Χαρακτηριστικά του Δήμου Δωρίδος

Ο Δήμος Δωρίδος αποτελεί μια ενιαία γεωγραφική ενότητα στον Νομό (Περιφερειακή Ενότητα) Φωκίδας, ο οποίος δημιουργήθηκε με τη συνένωση των Καποδιστριακών Δήμων Βαρδουσίων, Ευπαλίου, Λιδωρικίου και Τολοφώνας. Η Δωρίδα είναι μία από τις δύο περιοχές του νομού Φωκίδας (η άλλη είναι η Παρνασσίδα) και καταλαμβάνει την δυτική πλευρά του νομού. (www.dorida.gr)

Ο Δήμος Δωρίδος παρουσιάζει τα εξής κύρια περιγραφικά χαρακτηριστικά:

- αποτελείται από 55 κοινότητες
- το 82% των τοπικών κοινοτήτων έχουν πληθυσμό έως 499 κατοίκους
- καμία κοινότητα δεν έχει πληθυσμό άνω των 900 κατοίκων
- το 80% των κοινοτήτων χαρακτηρίζονται ως ορεινές και το 12,7% ως ημιορεινές (Οδηγία 75/268/ΕΟΚ)
- η έκταση του Δήμου ανέρχεται σε 999,1 km²
- οι ορεινές εκτάσεις ανέρχονται σε 89,1% και οι ημιορεινές σε 8,3%
- ο Δήμος αποτελεί το 6,43% της έκτασης της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

Σύμφωνα με τα προσωρινά αποτελέσματα της απογραφής του 2011, ο συνολικός πληθυσμός του Δήμου ανέρχεται σε 13.730 άτομα, σημειώνοντας σημαντική μείωση σε σχέση με το 2001, αφού σύμφωνα με την απογραφή του 2001 ο συνολικός πληθυσμός του Δήμου ανερχόταν σε 16.021 άτομα.

Από την άλλη, σύμφωνα με τις απογραφές στη δεκαετία 1991 – 2001 ο πληθυσμός εμφάνισε αύξηση κατά 1.042 κατοίκους. Η αύξηση αυτή κατά 6,9% του πληθυσμού του Δήμου είναι μεγαλύτερη από την αντίστοιχη αύξηση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (3,9%), μικρότερη από την αντίστοιχη αύξηση του Νομού Φωκίδας (9,3%) και ισοδύναμη από την αντίστοιχη της χώρας (6,8%). Ωστόσο, η δημοτική ενότητα Λιδωρικίου παρουσίασε μείωση κατά 4%, ενώ οι δημοτικές ενότητες Βαρδουσίων, Ευπαλίου και Τολοφώνας παρουσίασαν αύξηση κατά 8,5%, 14,3% και 8,2% αντίστοιχα. (www.dorida.gr)

Η πληθυσμιακή πυκνότητα του Δήμου είναι 16,03 κάτοικοι/km² (2001), ενώ της Περιφερειακής Ενότητας Φωκίδας είναι 22,77 κάτοικοι/km² και της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας 38,93 κάτοικοι/km². Όσον αφορά την ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού:

- τα άτομα ηλικίας 0-14 ετών αποτελούν το 11% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου
- τα άτομα ηλικίας 15-64 ετών αποτελούν το 60% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου
- τα άτομα ηλικίας 64+ ετών αποτελούν το 29% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου
- το μεγαλύτερο ποσοστό ηλικίας ατόμων 0-14 ετών συναντάται στη δημοτική ενότητα Τολοφώνος και ανέρχεται στο 13% του πληθυσμού της
- το μεγαλύτερο ποσοστό ηλικίας ατόμων 15-64 ετών συναντάται στη δημοτική ενότητα Τολοφώνος και ανέρχεται στο 62% του πληθυσμού της
- το μεγαλύτερο ποσοστό ηλικίας 64+ ετών συναντάται στη δημοτική ενότητα Βαρδουσίων και ανέρχεται στο 33% .

(www.dorida.gr)

1.3 Περι Δωρίδος

Ο δήμος Δωρίδας βρίσκεται στην περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας, συγκεκριμένα ανήκει στον νομό Φωκίδας, με έδρα του το Λιδωρίκι. Η έκταση του υπολογίζεται στα 1006,95 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή που

πραγματοποιήθηκε το 2011, ο πληθυσμός ανέρχεται επισήμως στους 13.627 κατοίκους. Ο δήμος δημιουργήθηκε βάση του προγράμματος Καλλικράτης από την συνένωση των ήδη υπαρχόντων δήμων Βαρδουσίων, Ευπαλίου, Λιδωρικού και Τολοφώνος. Δεν περιλαμβάνει κωμοπόλεις παρά μόνο χωριά. Το μεγαλύτερο είναι το Λιδωρίκι γι' αυτό ορίστηκε ως πρωτεύουσα του. (Πρόγραμμα Καλλικράτης-ΦΕΚ Α87) Οι δημοτικές ενότητες που συντελούν τον δήμο Δωρίδος είναι :

- Δημοτική ενότητα Λιδωρικού, όπου περιλαμβάνει τα παρακάτω χωριά :
  - Τοπική Κοινότητα Λιδωρικού
  - Τοπική Κοινότητα Αβόρου
  - Τοπική Κοινότητα Αμυδαλίας
  - Τοπική Κοινότητα Βραϊλας
  - Τοπική Κοινότητα Δάφνου
  - Τοπική Κοινότητα Διακοπίου
  - Τοπική Κοινότητα Δωρικού
  - Τοπική Κοινότητα Καλλίου
  - Τοπική Κοινότητα Καρουτών
  - Τοπική Κοινότητα Κονιάκου
  - Τοπική Κοινότητα Λευκαδιτίου
  - Τοπική Κοινότητα Μαλανδρίου
  - Τοπική Κοινότητα Πενταπόλεως
  - Τοπική Κοινότητα Περιθιωτίσσης
  - Τοπική Κοινότητα Στίλιας
  - Τοπική Κοινότητα Συκέας
  - Τοπική Κοινότητα Σωταίνης
- Δημοτική Ενότητα Βαρδουσίων :
  - Τοπική Κοινότητα Κροκυλείου
  - Τοπική Κοινότητα Αλποχωρίου
  - Τοπική Κοινότητα Αρτοτίνας
  - Τοπική Κοινότητα Διχωρίου
  - Τοπική Κοινότητα Ζοριάνου
  - Τοπική Κοινότητα Κερασεών
  - Τοπική Κοινότητα Κοκκίνου
  - Τοπική Κοινότητα Κουπακίου

- Τοπική Κοινότητα Κριατσίου
- Τοπική Κοινότητα Πενταγιών
- Τοπική Κοινότητα Περιβολίου
- Τοπική Κοινότητα Τριστένου
- Τοπική Κοινότητα Υψηλού Χωρίου
- Δημοτική Ενότητα Ευπαλίου :
  - Τοπική Κοινότητα Ευπαλίου
  - Τοπική Κοινότητα Δροσάτου
  - Τοπική Κοινότητα Κάμπου
  - Τοπική Κοινότητα Καστρακίου
  - Τοπική Κοινότητα Κλήματος Ευπαλίου
  - Τοπική Κοινότητα Μαλαμάτων
  - Τοπική Κοινότητα Μαναγούλης
  - Τοπική Κοινότητα Μαραθιά
  - Τοπική Κοινότητα Μοναστηρακίου
  - Τοπική Κοινότητα Παλαιοξαρίου
  - Τοπική Κοινότητα Ποτιδάνειας
  - Τοπική Κοινότητα Πύργου
  - Τοπική Κοινότητα Σεργούλας
  - Τοπική Κοινότητα Τειχίου
  - Τοπική Κοινότητα Τρικόρφου
  - Τοπική Κοινότητα Φιλοθέης
- Δημοτική Ενότητα Τολοφώνος :
  - Τοπική Κοινότητα Ερατεινής
  - Τοπική Κοινότητα Γλυφάδας
  - Τοπική Κοινότητα Ελαίας
  - Τοπική Κοινότητα Καλλιθέας
  - Τοπική Κοινότητα Μακρινής
  - Τοπική Κοινότητα Μηλέας
  - Τοπική Κοινότητα Πανόρμου
  - Τοπική Κοινότητα Τολοφώνος
  - Τοπική Κοινότητα Τριζονίων

(Πρόγραμμα Καλλικράτης-ΦΕΚ Α87)

1.4 Γεωγραφική θέση και διοικητική δομή

Έδρα του Δήμου είναι το Λιδωρίκι, το οποίο απέχει από την Αθήνα 245 km. Διοικητικά ο Δήμος υπάγεται στην Περιφερειακή Ενότητα (Νομός) Φωκίδας, την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας. Το σπουδαιότερο διοικητικό κέντρο του Νομού Φωκίδας είναι η πόλη της Άμφισσας, ενώ σημαντικά αναπτυξιακά κέντρα είναι το Λιδωρίκι, το Ευπάλιο, η Ερατεινή, η Γλυφάδα, το Μοναστηράκι, το Γαλαξίδι, η Ιτέα και οι Δελφοί (το σπουδαιότερο τουριστικό κέντρο). Οι κάτοικοι του Δήμου εξυπηρετούνται διοικητικά και εμπορικά και από την πόλη της Ναυπάκτου, λόγω της γειννίας της τελευταίας με τις δημοτικές ενότητες Ευπαλίου και Βαρδουσίων και μικρής απόστασης από την δημοτική ενότητα Τολοφώνας. Η έδρα του Δήμου, το Λιδωρίκι, απέχει 89,6km από την Πάτρα, η οποία είναι η έδρα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και 84,5km από την Λαμία, η οποία είναι η έδρα της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. (www.dorida.gr)

Η γεωγραφική θέση του Δήμου, σε σχέση με την υπόλοιπη Ελλάδα και τα μεγάλα αστικά κέντρα, κατατάσσεται στα πλεονεκτήματά του. Ο Δήμος Δωρίδος αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης περιοχής, η οποία τα επόμενα χρόνια θα αποτελεί μια από τις ελκυστικότερες γεωγραφικές ενότητες, υπό την προϋπόθεση ότι θα ολοκληρωθούν τα μεγάλα δημόσια έργα υποδομών.

1.4.1 Φυσικό περιβάλλον

Το φυσικό περιβάλλον του Δήμου Δωρίδος χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερης περιβαλλοντικής και αισθητικής αξίας και ήδη προστατεύεται από την ελληνική και διεθνή νομοθεσία. Η αρμονική συνύπαρξη των μοναδικών οικοσυστημάτων (ποτάμια, λίμνες, πεδιάδες-κάμποι, δασικά συμπλέγματα, βουνά, φαράγγια) και του πλούσιου πολιτιστικού περιβάλλοντος, αποτελούν το κύριο συγκριτικό πλεονέκτημα του Δήμου Δωρίδος. (Κομίλης, 2001)

Στην περιοχή εμφανίζονται τρεις ζώνες βλάστησης με τις υποζώνες τους:

α) Ευμεσογειακή ζώνη βλάστησης (*Quercetalia ilicis*): Παραλιακή, λοφώδης και ημιορεινή περιοχή (Θέρμο- και μέσο- μεσογειακός όροφος βλάστησης).

β) Παραμεσογειακή ζώνη βλάστησης (*Quercetalia Pubescentis – petraeae*): Λοφώδης υποορεινή περιοχή (Υπέρ-μεσογειακός όροφος βλάστησης).

γ) Ζώνη Δασών οξυάς – ελάτης και ορεινών παραμεσόγειων κωνοφόρων (*Quercetalia pubescentis, Fagetalia*) (Ορεινός-μεσογειακός όροφος βλάστησης).

1.5 Γενικά οικονομικά χαρακτηριστικά πληθυσμού

Στο γράφημα 1 δίνονται στοιχεία απασχολούμενων κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας (Πρωτογενής, Δευτερογενής, Τριτογενής) στο σύνολο του απασχολούμενου πληθυσμού του Δήμου Δωρίδος: (Βαρβαρέσος 2000)

- το 43% απασχολείται στον τριτογενή τομέα
- το 27% απασχολείται στον πρωτογενή τομέα
- το 22% απασχολείται στον δευτερογενή τομέα
- το 8% δεν έχει δηλώσει κλάδο οικονομικής δραστηριότητας

Γράφημα 1: Απασχολούμενοι ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Ανά δημοτική ενότητα προκύπτουν τα ακόλουθα στοιχεία:

- οι απασχολούμενοι στη δημοτική ενότητα Βαρδουσιών ανέρχονται μόλις σε 116, τη στιγμή που ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός ανέρχεται σε 618 άτομα. Το 15,5% των απασχολούμενων δραστηριοποιείται στον πρωτογενή

τομέα, το 9,5% στον δευτερογενή τομέα και το 50,8% στον τριτογενή τομέα, ενώ το 24,1% δεν δήλωσε τομέα δραστηριότητας

- οι απασχολούμενοι στη δημοτική ενότητα Ευπαλίου ανέρχονται σε 1.275 άτομα (έναντι οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού 3.000 ατόμων), με το 26,4% να δραστηριοποιείται στον πρωτογενή τομέα, το 22,7% στον δευτερογενή τομέα και το 43,61% στον τριτογενή τομέα. Τα άτομα που δεν δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας ανέρχονται σε 7,3% οι απασχολούμενοι στη δημοτική ενότητα Λιδωρικίου ανέρχονται σε 688 άτομα έναντι οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού 1.754 ατόμων), με το 27,5% να δραστηριοποιείται στον πρωτογενή τομέα, το 23,5% στον δευτερογενή τομέα και το 41,6% στον τριτογενή τομέα. Τα άτομα που δεν δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας ανέρχονται σε 7,4%
  - οι απασχολούμενοι στη δημοτική ενότητα Τολοφώνας ανέρχονται σε 750 άτομα (έναντι οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού 1.454 ατόμων), με το 28,4% να δραστηριοποιείται στον πρωτογενή τομέα, το 21,7% στον δευτερογενή τομέα και το 42,8% στον τριτογενή τομέα. Τα άτομα που δεν δήλωσαν κλάδο οικονομικής δραστηριότητας ανέρχονται σε 7,1%.
- (Βαρβαρέσος 2000)

Όσον αφορά την ανεργία αυτή ανέρχεται στο 13,6% σε επίπεδο Δήμου, ενώ ανά δημοτική ενότητα προκύπτουν τα κάτωθι ποσοστά ανεργίας:

- 15,94% για τη δημοτική ενότητα Βαρδουσίων
- 15,00% για τη δημοτική ενότητα Ευπαλίου
- 11,11% για τη δημοτική ενότητα Λιδωρικίου
- 12,99% για τη δημοτική ενότητα Τολοφώνας

1.6 Αξιοθέατα – Αναψυχή

1.6.1 Σημαντικότερα σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος

Τα σημαντικότερα σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος του Δήμου Δωρίδος είναι τα ακόλουθα.

1. Τεχνητή λίμνη Μόρνου και ποταμός Μόρνος

Το οικοσύστημα που διαμορφώνεται από τον ποταμό Μόρνο και την τεχνητή λίμνη του Μόρνου είναι από τα ωραιότερα και πιο ενδιαφέροντα στη χώρα. Στο διάστημα μεταξύ 1969-1979 κατασκευάστηκε το φράγμα στον ποταμό Μόρνο, καθώς και το υδραγωγείο του Μόρνου. Είναι το ψηλότερο φράγμα της Ευρώπης, ύψους 126 μ. και έχει χωρητικότητα 780 εκατ. κ.μ. Από εδώ το νερό φτάνει στην Αθήνα μέσω του υδραγωγείου του Μόρνου, που είναι ένα κανάλι ελεύθερης ροής και διασχίζει τους νομούς Φωκίδας, Βοιωτίας και Αττικής. Είναι ένα από τα μεγαλύτερα υδραγωγεία στην Ευρώπη με μήκος 192 χλμ. (Δαμιανός 1994)

2. Βαρδούσια όρη και Γκιώνα

Τα δυο ψηλότερα βουνά της Ρούμελης, με αλπικά τοπία και απεριόριστες δυνατότητες ανάπτυξης δραστηριοτήτων οικοτουρισμού και ορεινού τουρισμού. Οι ιδιομορφίες του αναγλύφου των Βαρδουσιών διαμορφώνουν ένα πεδίο δύσκολο και ταυτόχρονα προκλητικό για το ορειβατικό σκι και για την αναρρίχηση. Η Γκιώνα προσφέρει εκτεταμένα πεδία για διασχίσεις με ορειβατικά σκι και για αναρρίχηση. (Δαμιανός 1994)

3. Αναρριχητικό κέντρο Συκιάς

Σε υψόμετρο 800m στα ριζά της Γκιώνας βρίσκεται το χωριό Συκιά της δημοτικής ενότητας Λιδωρικού πάνω από το οποίο υψώνεται κάθετος βράχος και η κορυφή της Γκιώνας, η Πυραμίδα. Ο βράχος πάνω από το χωριό Συκιά έχει αρνητική κλίση και ύψος περίπου 1500m, σε μήκος 3 χιλιομέτρων, τον οποίο οι ορειβάτες ονόμασαν «πλάκα». Στη Συκιά υπάρχει αναρριχητικό κέντρο που συγκεντρώνει πλήθος ορειβατών και φυσιολατρών ενώ διαθέτει και υποδομή φιλοξενίας τους.

Σημαντικό μειονέκτημα για τη λειτουργία του αναρριχητικού κέντρου στη Συκιά αποτελεί το άσχημο οδικό δίκτυο το οποίο ιδιαίτερα τους χειμερινούς μήνες εμποδίζει την πρόσβαση στο σημείο. (Δαμιανός 1994)

4. Παραλιακό μέτωπο, Τροιζόνια και λοιπά νησάκια

Το τμήμα του Δήμου Δωρίδος που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη τουριστική ανάπτυξη είναι η παραλιακή ζώνη του Δήμου. Η παραλιακή ζώνη του Δήμου διαθέτει μικρές παραλίες, που είναι περισσότερο, λιγότερο ή ουδόλως οργανωμένες. Παραλίες του Δήμου με ιδιαίτερο τουριστικό ενδιαφέρον είναι: της Ερατεινής, της Βάθης, του Αγίου Νικολάου, του Παραθάλασσου Μοναστηρακίου, του Μαραθιά, της Σεργούλας, της Χιλιαδούς, του Πανόρμου. (Δαμιανός 1994)

5. Γραφικά ορεινά χωριά, ορεινά καταφύγια

Ο Δήμος Δωρίδος διαθέτει πολύ όμορφα, γραφικά ορεινά χωριά, που έχουν διατηρήσει την παραδοσιακή αρχιτεκτονική ενώ παράλληλα ο τρόπος και οι ρυθμοί ζωής αποτελούν στοιχείο ενδιαφέροντος για τους κατοίκους των αστικών κέντρων.

Επιπλέον, στο Δήμο Δωρίδος υπάρχει και λειτουργεί πλήρως ανακαινισμένο το ορειβατικό καταφύγιο «Παναγιάς», που βρίσκεται στο όρος Παναγιά της κοινότητας Κροκυλείου. Το καταφύγιο βρίσκεται σε υψόμετρο 1.265 μ. με θέα προς τα Βαρδούσια, τη Γκιώνα, το Τρίκορφο και τη λίμνη του Μόρνου. Είναι δυναμικότητας 10 κλινών και αποτελεί γνωστό προορισμό για ορειβατικούς συλλόγους, μεμονωμένους ορειβάτες και αναρριχητές. (Δαμιανός 1994)

6. Περιήγηση – Μονοπάτια

Ο Δήμος Δωρίδος προσφέρεται για περιήγηση στα πανέμορφα μονοπάτια της περιοχής. Ενδεικτικά αναφέρονται: α) το μονοπάτι από Παραλία Σεργούλας – Άνω Σεργούλα – Ποτιδάνεια στο Όρος Τρίκορφο, σε υψόμετρο 1547 μ., το οποίο πρόσφατα χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα LEADER+ της Αιτωλικής Αναπτυξιακής, β) το Φαράγγι της Σεργούλας κατά μήκος του χειμάρρου Πολυσταύρι, το οποίο αποτελεί πόλο έλξης περιπατητών, περιηγητών και φυσιολατρικών συλλόγων, γ) το Κεφαλογιέφυρο στις άγριες κλεισούρες του Μόρνου, το οποίο αποτελεί γέφυρα επικοινωνίας της ορεινής Ναυπακτίας με τη Δωρίδα, δ) ο χειμάρρος Μανδήλως, ο οποίος αποκαλείται και βυζαντινός χειμάρρος και χειμάρρος των Μοναστηριών και των νερόμυλων. Επίσης, την περιοχή διασχίζει το Ευρωπαϊκό Μονοπάτι E4. (Δαμιανός 1994)

7. Μοναστήρια, θρησκευτικός τουρισμός

Ο θρησκευτικός τουρισμός παρουσιάζει δυναμική ανοδική τάση στην περιοχή της Δωρίδος, η οποία διαθέτει ορισμένα από τα σημαντικότερα και γνωστότερα μοναστήρια της χώρας, όπως: το Μοναστήρι του Κουτσουρού, η Ιερά Μονή Βαρνάκοβας, ο Ιερός Ναός Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου, η Ιερά Μονή Αγίου Αυγουστίνου και Σαρώφ, Ιερά Μονή Αγίου Νεκταρίου και Αγίου Φανουρίου Τρικόρφου, και η Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Αρτοτίνας (Μονή Αθανασίου Διάκου). (Δαμιανός 1994)

1.6.2 Πολιτιστικές Εκδηλώσεις - Δραστηριότητες

Στον Δήμο δραστηριοποιούνται συνολικά 77 σύλλογοι με αποτέλεσμα κάθε χρόνο να λαμβάνουν χώρα αρκετές πολιτιστικές εκδηλώσεις σε διάφορες κοινότητες του Δήμου. Μουσικοχορευτικές και θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες, θέατρο σκιών, εκθέσεις ζωγραφικής και φωτογραφίας και αθλητικοί αγώνες αποτελούν τον πυρήνα των πολιτιστικών εκδηλώσεων που διοργανώνονται σε όλες τις δημοτικές ενότητες του Δήμου, προσελκύοντας το ενδιαφέρον των κατοίκων αλλά και των επισκεπτών. Κατά τους καλοκαιρινούς μήνες γίνονται τα καθιερωμένα πανηγύρια, διατηρώντας αρκετά από τα παραδοσιακά στοιχεία. Τα πανηγύρια αυτά εκτός από τη θρησκευτική σημασία τους, επηρεάζουν και την κοινωνική ζωή των περιοχών αφού δίνουν την ευκαιρία στους ντόπιους και στους μετανάστες, σε άλλες περιοχές της χώρας ή το εξωτερικό, να επισκεφτούν τα χωριά τους.

Πέρα, όμως, από τα θρησκευτικά πανηγύρια διοργανώνονται εκδηλώσεις προβολής των τοπικών προϊόντων, όπως η «Γιορτή της Τράτας» στην Ερατεινή Τολοφώνας, όπου προσφέρονται, δωρεάν, ψητές σαρδέλες, άφθονο κρασί και ζωντανή μουσική, η «Γιορτή Χταποδιού» στη Σπηλιά Τολοφώνας, όπου προσφέρονται ούζο και θαλασσινοί μεζέδες, η «Γιορτή της πίτας» στο Τείχιο Ευπαλίου, όπου προσφέρονται πίτες και κρασί, η «Γιορτή του Ψαρά» στο Μαραθιά Ευπαλίου, όπου προσφέρονται ψάρια της εποχής, η «Γιορτή του τσίπουρου» στην Ποτιδάνεια Ευπαλίου και στο Αλποχώρι Βαρδουσίων, όπου γίνεται η απόσταξη του τσίπουρου και προσφέρονται μεζέδες, η «Γιορτή καλαμποκιού» στη Μανάγουλη Ευπαλίου, με σκοπό να δοθεί η δυνατότητα στους μεγάλους να θυμηθούν και στους νεότερους να μάθουν πόσο σημαντική ήταν αλλά και είναι η αξία ενός προϊόντος όπως το καλαμπόκι, για την επιβίωση του τόπου μας, στη διάρκεια των χρόνων.

Δεν λείπουν, επίσης, οι εορταστικές εκδηλώσεις με ιστορικό ενδιαφέρον, όπως τα «Διάκεια» στην Αρτοτίνα Βαρδουσίων, αφιερωμένα στον ήρωα της Επανάστασης του 1821 Αθανάσιο Διάκο, ο οποίος γεννήθηκε και μόνασε στο μοναστήρι του Αγ. Ιωάννη του Προδρόμου και οι οποίες καταλήγουν στη γιορτή του Αγίου, στα τέλη Αυγούστου, και το παραδοσιακό πανηγύρι με το Φλάμπουρο.

Ανάλογου ύφους εκδηλώσεις είναι και τα «Μακρυγιάννεια» στο Κροκύλειο Βαρδουσίων, που περιλαμβάνουν πεζοπορία βουνού, παζάρι με χειροποίητα προϊόντα, παιχνίδια γνώσεων και μουσικοθεατρικές παραστάσεις. Τέλος, σημαντικό πολιτιστικό γεγονός του Δήμου αποτελεί το φεστιβάλ της Ποτιδάνειας Ευπαλίου, που είναι ένα τριήμερο γεμάτο μουσικές και θεατρικές παραστάσεις, με «δυνατά» ονόματα του καλλιτεχνικού χώρου, το οποίο προσελκύει το ενδιαφέρον κατοίκων και επισκεπτών.

Στο νομό Φωκίδας, επίσης, ένα σημαντικό πολιτιστικό γεγονός αποτελεί το κατασκηνωτικό φεστιβάλ “Ήχοι του Δάσους”, που είναι ένα τριήμερο γεμάτο μουσικές παραστάσεις, στο οροπέδιο της Αγίας Τριάδας, στη Καλοσκοπή Φωκίδας. Οι Ήχοι του Δάσους ξεκίνησαν σαν μια ιδέα το 2002 και σήμερα, έχουν καθιερωθεί ως ένα από τα πιο άρτια οργανωμένα κατασκηνωτικά-μουσικά φεστιβάλ στην Ελλάδα. (Δαμιανός 1994)

1.7 Προτάσεις

1.7.1 Παιδεία

Ένας σημαντικός κλάδος όσον αφορά την ανάπτυξη του δήμου Δωρίδος είναι οτιδήποτε αφορά την παιδεία. (Γιδαράκου 2008)

Οι δήμοι που δεν περιλαμβάνονται στην πρωτεύουσα – συμπρωτεύουσα αντιμετωπίζουν μεγάλες ελλείψεις στις σχολικές εγκαταστάσεις όπως παιδικοί σταθμοί, νηπιαγωγεία, δημοτικά σχολεία, γυμνάσια και λύκεια. Καλό θα ήταν να υπάρξει ανανέωση των κτιρίων ως οικοδομικές εγκαταστάσεις αλλά και στον εξοπλισμό τους. Είναι αναγκαίος ο εφοδιασμός των σχολείων με ηλεκτρονικούς υπολογιστές ώστε να εκπαιδευτούν οι μαθητές και να γνωρίσουν την εξέλιξη και τις δυνατότητες της τεχνολογίας από τα μαθητικά τους χρόνια. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα να έχουν περισσότερα εφόδια και γνώσεις που θα τους βοηθήσουν όταν βγουν στην κοινωνία. Συμπληρωματικά, είναι πολύ χρήσιμο για την εύρεση

πληροφοριών και την σύνθεση εργασιών που ανατίθενται από τους δασκάλους – καθηγητές τους.

Ένα ακόμη απαραίτητο εφόδιο για τις σχολικές εγκαταστάσεις είναι τα διάφορα γήπεδα. Οι μαθητές καλό είναι να γνωρίσουν τον αθλητισμό από μικρή ηλικία. Μέσα από τα ομαδικά αθλήματα μπορούν να μάθουν να λειτουργούν ως σύνολο και να αφήσουν στο περιθώριο τον εγωκεντρισμό τους, διότι κάθε μαθητής αναλαμβάνει ένα ρόλο και πρέπει να συνεργαστεί με τους συμμαθητές τους ώστε να επιτευχθεί ο στόχος. Παράλληλα, οι μαθητές γνωρίζουν την ευγενή άμυλα και να δρουν βάση κάποιων κανόνων που είναι απαραίτητοι για την ομαλή ροή του παιχνιδιού. Ο ατομικός αθλητισμός βοηθάει τον μαθητή να αναγνωρίσει και να ξεπεράσει τα όρια του, να θέσει στόχους και ουσιαστικά να αναμετρηθεί με τον ίδιο του τον εαυτό. Ας μην ξεχνάμε το πόσο σημαντικός είναι ο αθλητισμός για την ψυχική και σωματική υγεία ενός παιδιού – εφήβου.

Είναι κοινά παραδεκτό ότι το εκπαιδευτικό προσωπικό έχει μεγάλη επιρροή στους μαθητές του. Τα παιδιά περνούν μεγάλο ποσοστό του χρόνου τους στο σχολείο. Η έλλειψη εκπαιδευτικών είναι ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα στην επαρχία, διότι ο εκπαιδευτικός έρχεται αντιμέτωπος ταυτόχρονα με πλήθος παιδιών που προέρχονται από μικρότερα χωριά της περιοχής. Ως συνέπεια έχει την δυσκολία επαφής του εκπαιδευτικού με τον εκάστοτε μαθητή (διαπροσωπικές σχέσεις). Ένα ακόμη εμπόδιο που αφορά το έργο των εκπαιδευτικών είναι η ανάθεση των τμημάτων που περιλαμβάνουν μαθητές διαφόρων ηλικιών και τάξεων. Ο εκπαιδευτικός καλείται να καλύψει την σχολική ύλη ποικίλων τάξεων ταυτοχρόνως. (Γιδαράκου 2008)

Είναι αναγκαίο να υπάρξουν μερικά λεωφορεία ώστε να διευκολύνουν την μετακίνηση των παιδιών από τα κοντινά χωριά στα σχολεία. Η καθημερινή μετακίνηση είναι δύσκολη λόγω των αποστάσεων και των δυσμενών καιρικών φαινομένων (χιονόπτωση, ανέμων, καταιγίδων, ομίχλης και πολύ χαμηλών θερμοκρασιών). Με τον κατάλληλο συντονισμό οδηγών και μαθητών μπορούν οι μαθητές να συγκεντρώνονται στην πλατεία του χωριού τους για την προγραμματισμένη επιβίβαση ώστε να αποφευχθούν τυχών καθυστερήσεις.

1.7.2 Ψυχαγωγία

Η ψυχαγωγία είναι η αγωγή της ψυχής. Μέσα από δημιουργικές ενασχολήσεις αναπτύσσεται η ηθική και πνευματική καλλιέργεια. Συμβάλει ώστε το άτομο να

αξιοποιήσει τον ελεύθερο του χρόνο και να δραπετεύσει για λίγο από την καθημερινότητα.

1.7.2.1 Χώροι εστίασης / εκδηλώσεων - κινηματογράφοι

Ο δήμος μπορεί να δημιουργήσει και να νοικιάζει κάποιες αίθουσες, οι οποίες θα αφορούν την ψυχαγωγία – αναψυχή των πολιτών. Σε αυτούς τους χώρους θα υπάρχει το κατάλληλο προσωπικό για να εξυπηρετήσει τους πολίτες. Σε μια τέτοια περίπτωση θα μπορούσε να υπάρχει διάθεση πρόχειρου ή πλήρους γεύματος (ροφήματα, αναψυκτικά, γλυκίσματα, γεύματα) σε προσιτές τιμές. Συνεπώς, όλοι οι κάτοικοι του δήμου αλλά και επισκέπτες θα έχουν την δυνατότητα να απολαμβάνουν το γεύμα τους ή το ρόφημα τους παρέα με τους συμπολίτες τους. Αυτό θα βοηθήσει και στην ανάπτυξη των διαπροσωπικών τους σχέσεων. Επιπλέον, σε αυτές τις αίθουσες είναι εφικτό να πραγματοποιούνται διάφορες εκδηλώσεις, για παράδειγμα παραδοσιακοί χοροί, γαμήλιες δεξιώσεις, βαφτίσεις και εκμάθηση παραδοσιακών μουσικών οργάνων και τραγουδιών. Οι παραδοσιακοί χοροί δηλώνουν πολλά για την ιστορία του κάθε τόπου. Οι πολίτες με αυτό τον τρόπο θα ψυχαγωγούνται και θα γνωρίζουν την παράδοσή τους. Ο χορός σαν συνδυασμός της μουσικής και της κινήσεως είναι μια από τις βασικότερες ψυχαγωγικές εκφράσεις της κοινωνικής ζωής των ανθρώπων. Επιπλέον, εξέχοντα ρόλο στην ζωή ενός ατόμου έχει η γνώση όσον αφορά την καταγωγή του, την οποία μπορεί να κατακτήσει βιωματικά μέσα από τα τραγούδια σε συνδυασμό με το χορό καθώς και με την εκμάθηση τοπικών μουσικών οργάνων. Βέβαια, απαραίτητο είναι να συμπεριλαμβάνονται πολιτιστικά και λαογραφικά στοιχεία. (Γιδαράκου 2008)

Από την άλλη πλευρά, ο κινηματογράφος αποτελεί σήμερα την έβδομη τέχνη. Είναι ένας πολύ ενδιαφέρον τρόπος ψυχαγωγίας. Ειδικά οι νέοι πολλές φορές καταφεύγουν σε μια τέτοιας μορφής διασκέδαση. Οι ταινίες πολλές φορές δημιουργούν στο άτομο προβληματισμούς. Με αυτό τον τρόπο του δίνουν την ευκαιρία να σκεφτεί θέματα και να προβληματιστεί με αυτά, που στην καθημερινότητά του δεν του είχε δοθεί αφορμή να σχηματίσει απόψεις. Ένα ακόμη προνόμιο που έχει ο κινηματογράφος είναι να ευχαριστεί τους θεατές του και να τους κάνει να γελούν ώστε να ξεφεύγουν από τα προβλήματά τους. Όμως, κάποια χωριά είναι αρκετά μακριά από τις περιοχές που υπάρχουν κινηματογράφοι. Συμπερασματικά, θα ήταν ωφέλιμο να φτιαχτούν κάποιοι ακόμα κινηματογράφοι ώστε να μπορούν οι κάτοικοι απ' όλα τα χωριά να τους επισκεφθούν.

1.7.2.2 Παιδικές χαρές - Σημασία στην νεολαία

Μεγάλη σημασία πρέπει να δοθεί στις παιδικές χαρές όπου κατ' εξοχήν είναι ο χώρος αναψυχής των παιδιών. Από την βρεφική τους ηλικία παίζουν και συναναστρέφονται με άλλα παιδιά σε αυτούς τους χώρους. Το παιδί αποκομίζει πολλά οφέλη μέσα από το παιχνίδι στην παιδική χαρά, αναπτύσσει και εξελίσσει τις κινητικές του δεξιότητες. Εξίσου σημαντική είναι η κοινωνική συνεισφορά του παιχνιδιού στην παιδική χαρά. Το παιδί λόγω της συναναστροφής του με άλλα παιδιά καταφέρνει να ενταχθεί σε μια ομάδα, να συμμετέχει και να κοινωνικοποιηθεί. Στην παιδική χαρά δημιουργούνται οι πρώτες φιλίες όπου βοηθάνε το παιδί να κατανοήσει πως δεν είναι το επίκεντρο του κόσμου και να μάθει να σέβεται τα υπόλοιπα παιδιά, να λειτουργεί ομαδικά και βάση κάποιων κανόνων. Παράλληλα, η παιδική χαρά προσφέρει στους γονείς κάποιες ώρες χαλάρωσης. Απαλλάσσονται από το να θέτουν περιορισμούς όσο αναφορά το παιχνίδι, όπως αυτό συμβαίνει μέσα στο σπίτι. Επιπλέον, τους βοηθάει να διαχειριστούν καλύτερα κάποιες υπερπροστατευτικές τους συνήθειες. Όμως, για να λειτουργήσουν όλα τα παραπάνω πρέπει οι παιδικές χαρές να ανακαινιστούν (πλαστικά παιχνίδια αντί για σιδερένια, τάπητες αντί για χαλίκια και πέτρες) και να πληρούν κάποιους βασικούς κανόνες για την προστασία των παιδιών, ώστε το παιχνίδι να είναι ασφαλές και οι γονείς να μην φοβούνται για την σωματική ακεραιότητα των παιδιών τους. (Γιδαράκου 2008)

Ο δήμος θα πρέπει να δώσει βάση στην νεολαία του. Τα τελευταία χρόνια οι νέοι αποχωρούν συνεχώς από τα χωριά τους και πηγαίνουν στην πρωτεύουσα ή σε κάποια μεγαλούπολη. Ένας κύριος λόγος όπου συμβαίνει αυτό είναι ότι τα χωριά δεν μπορούν πλέον να τους προσφέρουν την ψυχαγωγία - εργασία, που έχει ανάγκη ένας νέος. Συνεπώς, οι νέοι στρέφονται σε άλλα μέρη που έχουν επιλογές και ευκαιρίες. Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη αφοσίωση σε αυτό το ζήτημα, ώστε να καταφέρει ο δήμος να πείσει τους νέους να συνεχίσουν να κατοικούν στα χωριά τους, ακόμα και να γυρίσουν σε αυτά. Καλό θα ήταν να οργανώνονται ποικίλες εκδηλώσεις όπου να αφορούν αποκλειστικά τους νέους όπως εκδηλώσεις χορού, τραγουδιού, μουσικής. Ένα ακόμη απαραίτητο προσόν είναι να υπάρχουν χώροι που προτιμούν οι νέοι για την ψυχαγωγία τους, για παράδειγμα μοντέρνες καφετέριες, αίθουσες με μπιλιάρδα και bowling, δημοτικές βιβλιοθήκες. Οι νέοι αναζητούν κάτι το διαφορετικό που θα τους βοηθήσει να ξεφύγουν από την καθημερινή ρουτίνα και το άγχος, κάτι που θα τους απομακρύνει από την μονοτονία. Με το παραπάνω εγχείρημα δημιουργούνται

και νέες θέσεις εργασίας οι οποίες απευθύνονται αποκλειστικά στους νέους. Κατά συνέπεια είναι ανάγκη να τους δοθούν τα κατάλληλα ερεθίσματα και κίνητρα για να μην διαφύγουν στην λύση της απομάκρυνσης από το χωριό τους.

1.7.3 Τουρισμός

Ο τουρισμός έχει καθοριστικό ρόλο στην οικονομία της κάθε περιοχής, συμβάλλει στην ανάπτυξη της καθώς είναι σημαντική πηγή εσόδων. Επιπλέον, είναι ένας πολύ ενδιαφέρον τρόπος ψυχαγωγίας.

1.7.3.1 Ταξιδιωτικοί οδηγοί - ταξιδιωτικά γραφεία

Ο δήμος Δωρίδος καλό θα ήταν να διαφημιστεί μέσα από ταξιδιωτικούς οδηγούς. Πολύ πιθανό είναι όταν κάποιος άνθρωπος αναρωτιέται σε ποιο μέρος να πραγματοποιήσει τις διακοπές του καταφεύγει στην λύση του ταξιδιωτικού οδηγού. Αναζητεί μέρη, όμορφα καταλύματα, ενδιαφέροντα - δραστηριότητες που έχει ο τόπος ώστε να αξιοποιήσει όμορφα και δημιουργικά τον ελεύθερό του χρόνο. Το άτομο έχει την δυνατότητα να κάνει μια πρώτη έρευνα στο διαδίκτυο, να βρει κάποιες πληροφορίες και να τις συγκρίνει. Έπειτα μπορεί να αγοράσει ένα ταξιδιωτικό οδηγό για το μέρος που του κίνησε περισσότερο το ενδιαφέρον. Μέσα σε αυτόν θα βρει ενδιαφέρουσες πληροφορίες για το μέρος που αποφάσισε να επισκεφθεί όσον αφορά την ιστορία του, τα αξιοθέατά του, τα καταλύματά του αλλά και τις δραστηριότητες που μπορεί να κάνει.

Ένας ακόμη τρόπος διαφήμισης του τόπου είναι τα ταξιδιωτικά γραφεία. Υπάρχει η δυνατότητα να προβληθούν μοναδικές προσφορές, οι οποίες έχουν συμφωνηθεί μεταξύ των ταξιδιωτικών γραφείων και των καταλυμάτων του εκάστοτε χωριού, ώστε να αυξηθεί η επισκεψιμότητα. Συνεπώς, δίνεται η ευκαιρία να γίνουν γνωστά μέρη που μέχρι πριν ήταν άγνωστα. (Γιδαράκου 2008)

1.7.4 Ξενοδοχειακές μονάδες και η ανακαίνισή τους

Η δημιουργία σύγχρονων ξενοδοχειακών μονάδων θα βοηθήσει πολύ στην ανάπτυξη του τουρισμού. Σχεδόν κάθε επισκέπτης έχει την επιθυμία να διανυκτερεύσει σε καταλύματα όμορφα διακοσμημένα, που να του παρέχουν κάποιες δυνατότητες και να εκπληρώνουν τις ανάγκες του. Οι ανάγκες που έχει ο κάθε επισκέπτης δεν καλύπτονται μόνο από πράγματα αλλά και από υπηρεσίες. Εξίσου σημαντικό λοιπόν, είναι η ανακαίνιση των ήδη υπάρχοντων καταλυμάτων. Ο δήμος μπορεί να χρηματοδοτήσει με ένα ποσό τα ξενοδοχεία - ξενώνες ώστε να τους δώσει κίνητρο

αλλά και την ευκαιρία να ανακαινιστούν ή να δημιουργηθούν. Σημαντική προϋπόθεση είναι να δοθεί έμφαση στα άτομα με αναπηρία σε σχέση με την αυτοεξυπηρέτησή τους (αναπηρικές τουαλέτες, ειδική διαμόρφωση δωματίων και χώρων). Με αυτό τον τρόπο θα συμβάλλει στην ανάπτυξη του τουρισμού και κατά συνέπεια της οικονομίας του τόπου. (Γιδαράκου 2008)

1.7.5 Εναλλακτικός τουρισμός – αγροτουρισμός

Ο εναλλακτικός τουρισμός είναι ένα νέο είδος τουρισμού όπου περιλαμβάνει όλες τις μορφές του. Εναλλακτικός τουρισμός μπορεί να είναι για παράδειγμα ιαματικός, αθλητικός, αγροτουρισμός, θρησκευτικός, θαλάσσιος, πολιτιστικός, εκπαιδευτικός, συνεδριακός, ιατρικός, οικοτουρισμός, γεωλογικός τουρισμός. Συγκεκριμένα, θα επικεντρωθούμε στον αγροτουρισμό, ο οποίος αναπτύσσεται σε επαρχιακές περιοχές και βοηθάει τον επισκέπτη να έρθει σε επαφή με το φυσικό περιβάλλον. Οι τουρίστες μένουν σε αγρόκτημα – ξενώνα και συμμετέχουν στις αγροτικές εργασίες. Αυτή η μορφή τουρισμού στοχεύει στην άμεση επαφή του επισκέπτη με την χλωρίδα και την πανίδα. Τους δίνεται η ευκαιρία να γνωρίσουν την φύση, να καλλιεργήσουν τα δικά τους φυτά και δέντρα και να ζήσουν σε ένα μικρό βαθμό την ζωή ενός αγρότη. Σε ένα τέτοιο ξενώνα, ενδιαφέρον θα ήταν να πραγματοποιούνται διάφορα μαθήματα όπου ο επισκέπτης θα μπορεί να γνωρίσει περισσότερα για την χλωρίδα, την πανίδα, τα τοπικά προϊόντα και την αγροτική ζωή. Είναι ένας πολύ ενδιαφέρον τρόπος εναλλακτικού τουρισμού, διότι συμβάλλει στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς και ενισχύει την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής. (Γιδαράκου 2008)

1.7.6 Πολιτιστικά

Η κοινωνία έχει κληρονομήσει κάποια άυλα χαρακτηριστικά από παλαιότερες γενεές όπως είναι η λαογραφία της και η γλώσσα της, αλλά και κάποια αντικείμενα όπως είναι κτίρια, μνημεία, βιβλία, έργα τέχνης. Τα χαρακτηριστικά αυτά είναι καλό να μεταφέρονται από γενιά σε γενιά. Αυτό βοηθάει στην διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς όπου είναι μοναδική και ο σύγχρονος πολιτισμός φέρει μεγάλη ευθύνη στην διαφύλαξή της.

1.7.6.1 Σύλλογος με παραδοσιακά προϊόντα

Οι σύλλογοι είναι μια δημιουργική απασχόληση που αφορά γενικά τους κατοίκους και στην συγκεκριμένη περίπτωση κυρίως τις γυναίκες. Υπάρχει η δυνατότητα να

στεγαστεί σε κάποιο σπίτι, κατόπιν συμφωνίας του ιδιοκτήτη με τα μέλη του συλλόγου ή παραχώρηση της κοινότητας ενός αχρησιμοποίητου πλέον χώρου. Σκοπός είναι η συνεργασία, η ποιοτική σχέση ανάμεσα στα μέλη και η ανάπτυξη δραστηριοτήτων. Οι γυναίκες έχουν την ευκαιρία και αξιοποιήσουν δημιουργικά τον ελεύθερό τους χρόνο παρασκευάζοντας παραδοσιακά προϊόντα. Αυτό είναι ενδιαφέρον, διότι ενισχύονται οι δεσμοί της φιλίας και της αλληλεγγύης ενώ ταυτόχρονα μπορούν να προωθούν τα προϊόντα τους και να βοηθούν στην οικονομική ενίσχυση του συλλόγου. Επιπλέον, οι σύλλογοι μπορούν να ενωθούν και να δημιουργήσουν έναν μεγάλο συνεταιρισμό που μέσω αυτού θα μπορούν να συνεργαστούν με επιχειρήσεις και εκτός της περιφέρειά τους.

1.7.6.2 Λαογραφικά μουσεία

Η δημιουργία λαογραφικών μουσείων σχεδιασμένων με την Δωρική απλότητα και λιτότητα μπορεί να συμβάλει στην προστασία της λαϊκής παράδοσης. Οι κάτοικοι μπορούν εθελοντικά να δωρίσουν στο μουσείο τα αγαπημένα τους εργαλεία, έπιπλα, χειροποίητα κεντητά, παραδοσιακές φορεσιές, αργαλειούς και οτιδήποτε άλλο θεωρούν οι ίδιοι ωφέλιμο να βρίσκεται εκεί. Σε αυτό το μέρος θα διαφυλάσσονται τα αντικείμενά τους και μαζί με αυτά η πολιτιστική τους κληρονομιά. Θα είναι ένα μέρος με μικρούς και ταυτόχρονα σπουδαίους θησαυρούς. Σκοπός του μουσείου είναι η επίσκεψη σε αυτό να αποτελέσει τον δίαυλο ώστε οι άνθρωποι να έρθουν πιο κοντά με την παράδοση, την πολιτιστική κληρονομιά και την ιστορία του τόπου μας και να τα αγαπήσουν.

1.7.7 Καθημερινά απαραίτητα

Οι επαρχίες αδικούνται όσον αφορά τον εφοδιασμό και την αγορά των καθημερινών. Η καθημερινότητα των ανθρώπων στην επαρχία και δη στα χωριά γίνεται δυσκολότερη πολλές φορές λόγω της έλλειψης επιχειρήσεων. Η απουσία καταστημάτων πώλησης τροφίμων (Super Market) καθιστά δύσκολη την καθημερινή ζωή των κατοίκων εξαιτίας των μακρινών αποστάσεων που καλούνται να διανύσουν. Αυτό τους αναγκάζει να εφοδιάζονται με μεγάλες ποσότητες τροφίμων και άλλων απαραίτητων προϊόντων οικιακής χρήσης, λόγω χάρη απορρυπαντικά, αφρόλουτρα, σαμπουάν κ.α. Ένας επιπλέον παράγοντας που συμβάλλει στην δυσκολία μετακίνησης των κατοίκων είναι η έλλειψη πρατηρίων καυσίμων σε κοντινές αποστάσεις και κομβικά σημεία που καθιστούν εύκολη την προσβασιμότητα. Ο εφοδιασμός των αγροτικών – γεωργικών μηχανημάτων και

εργαλείων γίνεται δυσκολότερος έχοντας συνέπειες στις εργασίες τους. Συμπερασματικά, χρήσιμο θα ήταν να υπάρξουν κρατικές επιχορηγήσεις και επιδοτούμενα προγράμματα για την δημιουργία των προαναφερθέντων επιχειρήσεων. (Γιδαράκου 2008)

1.7.8 Υγεία

Στο Δήμο Δωρίδας περιλαμβάνεται μόνο ένα νοσοκομείο, το οποίο βρίσκεται στην Άμφισσα. Είναι άκρως σημαντικό να ιδρυθούν περισσότερα νοσοκομεία και σε άλλες πόλεις, ώστε οι κάτοικοι να έχουν ευκολότερη αλλά και γρηγορότερη πρόσβαση σε αυτά. Ο πολίτης αισθάνεται μεγαλύτερη ασφάλεια όταν γνωρίζει πως ο μη γένοιτο του συμβεί κάτι έχει την δυνατότητα να βρεθεί σε χώρο εξοπλισμένο με τα κατάλληλα ιατρικά μηχανήματα και με έμπιστο προσωπικό, γρηγορότερα. Επιπλέον, είναι χρήσιμο να υπάρξει καινούριος εξοπλισμός και να μην υπάρχουν ελλείψεις στα Κέντρα Υγείας και στα νοσοκομεία, όσον αφορά τα απαραίτητα ιατρικά υλικά αλλά και το προσωπικό όπως προαναφέρθηκε. Εξίσου σημαντικός παράγοντας στον τομέα της υγείας είναι και τα φαρμακεία, τα οποία θα μπορούν να προμηθεύουν τους ασθενείς με τα κατάλληλα φάρμακα. Αν υπάρξουν οι απαιτούμενες υποδομές αυτό θα είναι το εναρκτήριο λάκτισμα στην δημιουργία καθώς και στην ανάπτυξη επιχειρήσεων όπως, φαρμακεία και καταστήματα ορθοπεδικών ειδών. Κάτι τέτοιο, θα διευκόλυνε πολύ την καθημερινή ζωή των πολιτών διότι δεν θα χρειαζόταν να διανύουν μεγάλες χιλιομετρικές αποστάσεις. (Γιδαράκου 2008)

1.7.9 Αθλητικός σύλλογος

Ο αθλητισμός είναι εύστοχο να επισημανθεί, διότι δημιουργεί πολλά οφέλη στην ζωή – καθημερινότητα των ανθρώπων. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω χωρίζεται σε 2 κατηγορίες : τον ομαδικό και τον ατομικό. Υπάρχουν πάρα πολλά αθλήματα με τα οποία μπορεί ο κάθε πολίτης να πειραματιστεί καθώς και να επιλέξει ποιο του ταιριάζει περισσότερο. Όμως όταν δεν υπάρχουν οι κατάλληλες εγκαταστάσεις, τότε τι γίνεται ; Οι κάτοικοι χάνουν αυτομάτως την ευκαιρία να γνωρίσουν διάφορες δραστηριότητες, όπου θα μπορούσαν να ψυχαγωγηθούν και να αθληθούν ταυτόχρονα. Ο αθλητισμός είναι ένας τρόπος ώστε να ξεφύγει ο πολίτης για λίγο από τα προβλήματα του, την καθημερινή του ρουτίνα, το άγχος και την πίεση που δέχεται καθημερινά από τις υποχρεώσεις που πρέπει να φέρει εις πέρας. Του δίνεται η ευκαιρία να θέσει νέους στόχους και να δημιουργήσει καινούρια όνειρα. Άλλωστε, ο

αθλητισμός απευθύνεται σε άτομα όλων των ηλικιών. Θα ήταν χρήσιμο να δημιουργηθούν αθλητικοί σύλλογοι και κατάλληλοι χώροι πχ. γήπεδα σε διάφορες περιοχές, ώστε να έχουν όλοι εύκολη πρόσβαση. Εν κατακλείδι, όπως έλεγαν και οι αρχαίοι ημών πρόγονοι «Νοῦς ὑγιῆς ἐν σώματι ὑγιεῖ» .

2 Χρηματοοικονομική ανάλυση του Δήμου Δωρίδος

Για την διαχρονική ή αλλιώς συγκριτική χρηματοοικονομική ανάλυση των λογιστικών καταστάσεων κατατάσσουμε τα στοιχεία για μία σειρά ετών.

Τα διάφορα λογιστικά στοιχεία που έχει στη διάθεσή του ο οικονομικός αναλυτής αποκτούν ακόμα μεγαλύτερη σημασία όταν εμφανίζονται συγκρινόμενα με τα στοιχεία άλλων ετών, όταν δηλαδή τα ετήσια, εξαμηνιαία, τριμηνιαία ή και μηνιαία στοιχεία μπορούν εύκολα να συγκριθούν με τα αντίστοιχα προηγούμενων χρήσεων. Συγκριτικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις (comperative statements) καλούνται οι καταστάσεις που περιέχουν στοιχεία δύο ή περισσότερων χρήσεων και μπορούν να οδηγήσουν σε συμπεράσματα σχετικά με την τάση και τον ρυθμό των στοιχείων, σε διαχρονική βάση. (Αρτίκης 2003)

Μέσα από τις συγκριτικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις γίνεται πιο εύκολο για τον οικονομικό αναλυτή να κατανοήσει τη φύση και τις τάσεις των τρεχουσών μεταβολών που επηρεάζουν την χρηματοοικονομική θέση μίας οικονομικής μονάδας. Είναι ευνόητο ότι για όσα περισσότερα έτη έχει πληροφορίες, ο οικονομικός αναλυτής, σε τόσο πιο αξιόπιστα συμπεράσματα θα οδηγηθεί.

Ωστόσο, για να μπορούν να συγκριθούν τα διάφορα στοιχεία των λογιστικών καταστάσεων, θα πρέπει να τηρούνται κάποιες προϋποθέσεις από πλευράς συγκριτικών καταστάσεων. Οι προϋποθέσεις αυτές είναι οι παρακάτω: (Αρτίκης 2003)

1. Τα στοιχεία να είναι ταξινομημένα ομοιόμορφα, για όλες τις περιόδους στις οποίες αναφέρονται.
2. Τα στοιχεία να είναι ενταγμένα στις ίδιες επιμέρους ομάδες.
3. Οι παραπάνω λογιστικές αρχές να τηρούνται σε όλη τη διάρκεια, της υπό κρίση περιόδου.
4. Τυχόν μεταβολές στη φύση των εξεταζόμενων στοιχείων, ή στις συνθήκες τους θα πρέπει να σημειώνονται.

Στην περίπτωση που οι παραπάνω προϋποθέσεις δεν πληρούνται, είναι πολύ πιθανό οι συγκρίσεις να δώσουν εσφαλμένη εικόνα και να οδηγήσουν σε παραπλανητικά συμπεράσματα. Στο σημείο αυτό να τονίσουμε ότι συγκριτικές χρηματοοικονομικές καταστάσεις είναι ακόμα πιο χρήσιμες όταν περιέχουν, πέρα από τα απόλυτα μεγέθη και ποσοστά. (Γεωργόπουλος 2005)

Οι μέθοδοι οι οποίοι περιλαμβάνονται στην συγκριτική ανάλυση είναι οι εξής:

- Υπολογισμός αριθμοδεικτών τάσεως.
- Διαχρονική ανάλυση των «κοινών μεγεθών», των λογιστικών καταστάσεων.
- Συγκριτικές καταστάσεις συνήθους μορφής.
- Διαχρονική ανάλυση των αριθμοδεικτών. (Νιάρχος 2003)

2.1 Αριθμοδείκτες

Οι Αριθμοδείκτες είναι ένα χρήσιμο εργαλείο γιατί μπορούν να αποκαλύψουν αδυναμίες της επιχειρήσεως σε διάφορους τομείς και να βοηθήσουν τη διοίκηση της. Σε ορισμένες μάλιστα περιπτώσεις η χρήση τους αποδεικνύεται απαραίτητη αφού τα απόλυτα μεγέθη δεν αρκούν ή προσφέρουν ελάχιστα. Ακόμα και σε διαχρονικές συγκρίσεις ισολογισμών της ίδιας επιχειρήσεως οι αριθμοδείκτες αποδεικνύονται πολύ πειστικοί όταν τα μεγέθη συσχετίζονται με άλλα. (Γεωργόπουλος 2005)

Παρακάτω παραθέτω τους εξής δείκτες για την ανάλυση των ισολογισμών του δήμου για τα έτη 2011-2014:

Αριθμοδείκτης γενικής ρευστότητας, ένας από τους αριθμοδείκτες ρευστότητας που δείχνει την ικανότητα της επιχειρήσεως να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Βασικό χαρακτηριστικό του δείκτη είναι η μέτρηση της σχέσεως των κυκλοφορούντων έναντι των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων. Η σχέση αυτή δίνει τον βαθμό κατά τον οποίο η επιχείρηση μπορεί να αντιμετωπίσει τις τρέχουσες ή ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της με χρήση των διαθέσιμων ή λοιπών κυκλοφοριακών στοιχείων της. Ο βαθμός ρευστότητας εξαρτάται σημαντικά από τη δυνατότητα της επιχείρησης να ρευστοποιεί έγκαιρα τα αποθέματα και τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Αριθμοδείκτης άμεσης ρευστότητας, ο

αριθμοδείκτης αυτός δείχνει την ικανότητα της επιχειρήσεως να ανταποκρίνεται αμέσως στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τις με μετρητά και λογαριασμούς όψεως των τραπεζών. Όσο μεγαλύτερος είναι ο αριθμοδείκτης τόσο καλύτερος και ο βαθμός της ρευστότητας. (Γεωργόπουλος 2005)

Αριθμοδείκτης δανειακής επιβαρύνσεως, ένας αριθμοδείκτης μακροπρόθεσμης φερεγγυότητας, έχει ιδιαίτερη σημασία διότι δείχνει το μέγεθος του κινδύνου που διατρέχει τόσο το ίδιο όσο και το ξένο κεφάλαιο. Αυτό σημαίνει ότι στη δυσμενέστερη περίπτωση το ξένο κεφάλαιο πρέπει να είναι μικρότερο από το ίδιο κεφάλαιο όχι μόνο για να μπορεί η επιχείρηση να κινείται με περισσότερη άνεση από άποψη χρηματοδοτήσεως αλλά για να είναι σε θέση όταν χρειασθεί χρήματα να βρει πρόθυμους δανειστές. (Γεωργόπουλος 2005)

Αριθμοδείκτης εντάσεως παγίων ή παγιοποίησεως περιουσίας είναι ένας αριθμοδείκτης συνθέσεως ενεργητικού, παρουσιάζει ενδιαφέρον γιατί δίνει το μέτρο της ρευστότητας της περιουσίας. Η σημασία του βαθμού ρευστότητας έγκειται στο ότι σε περιόδους υφέσεως επηρεάζει την ικανότητα της επιχειρήσεως να περιορίζει ανάλογα τις ανάγκες της την αξία των κυκλοφορούντων και να εξοικονομήσει με αυτόν τον τρόπο κεφάλαια. Δείχνει το βαθμό (ποσοστό) παγιοποίησεως του ενεργητικού και βρίσκεται σε στενή με τη φύση των εργασιών της επιχειρήσεως. (Γεωργόπουλος 2005)

Καθαρό κεφάλαιο κινήσεως. Το μέγεθος του κεφαλαίου κινήσεως είναι το πιο συνηθισμένο μέσο μέτρησης της ρευστότητας σε μία επι-χείρηση αλλά και ένα πρόχειρο δείγμα της οικονομικής της υγείας βραχυχρονίως. Ως κεφάλαιο κινήσεως πολλοί θεωρούν το σύνολο των κυκλοφορούντων στοιχείων, δηλαδή κάτι που μπορεί να μετατραπεί εύκολα και γρήγορα σε μετρητά. Το καθαρό κεφάλαιο κινήσεως περιλαμβάνει τα κυκλοφορούντα στοιχεία, αφού όμως αφαιρεθούν οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις. (Γεωργόπουλος 2005)

Αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας παγίων. Ο αριθμοδείκτης αυτός δείχνει τη σχέση κύκλου εργασιών και πάγιων στοιχείων και κατ' επέκταση την αποτελεσματικότητα της επιχειρήσεως να χρησιμοποιεί μικρή ή μεγάλη αξία παγίων και να επιτυγχάνει ορισμένο όγκο πωλήσεων. Η αξιοπιστία του αυξάνεται όταν συσχετίζεται με δείκτες περασμένων ετών και ομοειδών επιχειρήσεων.

Αριθμοδείκτης ταχύτητας κυκλοφορίας απαιτήσεων. Ο δείκτης δείχνει πόσες φορές μέσα σε μία διαχειριστική περίοδο, η πίστωση ανοίγεται και ρευστοποιείται. Όσο μεγαλύτερος ο δείκτης τόσο μεγαλύτερη είναι η ταχύτητα ρευστοποίησης των απαιτήσεων και επομένως τόσο καλύτερη η κατάσταση από πλευράς ρευστότητας της επιχείρησης. Ο αριθμοδείκτης μπορεί να βελτιωθεί είτε με την αύξηση του κύκλου εργασιών είτε με την μείωση των απαιτήσεων. (Stockton 2004)

Αριθμοδείκτης αποτελεσμάτων. Είναι το αποτέλεσμα της αναλογίας των δαπανών δημοσίων σχέσεων προς το σύνολο του ενεργητικού και δείχνει κατά πόσο μία επιχείρηση χρησιμοποιεί τις δημόσιες σχέσεις προς όφελός και για την αύξηση του ενεργητικού της. (Stockton 2004)

Δείκτης οικονομικής αυτονομίας. Η σύνθεση του παθητικού δίνει το μέτρο της πιστωτικής επιφάνειας μίας επιχείρησης. Ειδικότερα η αναλογία των ιδίων κεφαλαίων προς το σύνολο του παθητικού είναι αποφασιστικής σημασίας για την δυνατότητά της να δανειάζεται ξένα κεφάλαια. Έτσι όταν η παραπάνω αναλογία είναι μεγαλύτερη του 2/3, θεωρείται ότι η επιχείρηση έχει σχετική ευχέρεια δανεισμού. Αντίθετα όταν η αναλογία αυτή βρίσκεται κάτω του 1/2, η επιχείρηση ίσως δύσκολα μπορεί να βρει πρόθυμους δανειστές.

Δείκτης χρέους. Ο δείκτης αυτός δείχνει κατά πόσο μία επιχείρηση λόγω της οικονομικής της δραστηριότητας είναι χρεωμένη. Είναι αποτέλεσμα της αναλογίας των συνολικών υποχρεώσεων της επιχείρησης προς το σύνολο του ενεργητικού. (Stockton 2004)

Παρακάτω θα αναλυσουμε τους αριθμοδείκτες αποδοτικότητας του Δήμου Δωρίδας για την περίοδο 2011-2013.

2.2 Αριθμοδείκτες Δήμου Δωρίδας

2.2.1 Δείκτης γενικής ρευστότητας

Δείκτης Γενικής Ρευστότητας₂₀₁₁ = Κυκλοφορούν ενεργητικό / Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις = 732.798,18 / 233.369,70 = 3,14

Δείκτης Γενικής Ρευστότητας₂₀₁₂ = Κ.Ε / Β.Υ = 751.145,75 / 345.386,28 = 2,175

Δείκτης Γενικής Ρευστότητας₂₀₁₃ = Κ.Ε / Β.Υ = 1.180.944,410 / 502.402,28 = 2,35

Ο δείκτης αυτός όπως αναφέραμε δείχνει την ικανότητα του δήμου να καλύπτει με τα διαθέσιμα τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της. Ο δείκτης αυτός και για τα τρία έτη είναι μεγαλύτερος της μονάδας, άρα ο δήμος ανταποκρίνεται με άνεση στις υποχρεώσεις του. Συγκεκριμένα το 2012 φαίνεται μία μικρή πτώση που οφείλεται στην αύξηση των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της, ενώ για το επόμενο έτος αυξάνεται ξανά μετά από αύξηση του κυκλοφορούντος ενεργητικού της.

2.2.2 Δείκτης άμεσης ρευστότητας

$$\text{Δείκτης άμεσης ρευστότητας}_{2011} = \text{Διαθέσιμα} / \text{Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις} = 249.132,86 / 233.369,70 = 1,065$$

$$\text{Δείκτης άμεσης ρευστότητας}_{2012} = \text{Διαθέσιμα} / \text{B.Y} = 235.058,80 / 345.386,28 = 0,680$$

$$\text{Δείκτης άμεσης ρευστότητας}_{2013} = \text{Διαθέσιμα} / \text{B.Y} = 619.816,02 / 502.402,34 = 1,234$$

Ο δείκτης αυτός γενικότερα είναι επιθυμητό να κινείται κάτω από τη μονάδα για έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις τις με άνεση χωρίς όμως να αφήνει να λιμνάζουν τα διαθέσιμα και οι καταθέσεις της. Στη συγκεκριμένη περίπτωση όμως πρόκειται για δήμο και όχι για κερδοσκοπική εταιρία γι αυτό και το γεγονός ότι για τα έτη 2011 και 2011 βρίσκεται πάνω από τη μονάδα δηλαδή δεν εκμεταλλεύεται τα διαθέσιμα και τις καταθέσεις της δεν είναι αρνητικό.

2.2.3 Αριθμοδείκτης δανειακής επιβαρύνσεως

$$\text{Δανειακή Επιβάρυνση}_{2011} = \text{Ξένο κεφάλαιο} / \text{Ίδιο κεφάλαιο} = 931.710,89 / 11.646.761,73 = 0,080$$

$$\text{Δανειακή Επιβάρυνση}_{2012} = \text{Ξένο κεφάλαιο} / \text{Ίδιο κεφάλαιο} = 1.014.365,62 / 11.993.373,75 = 0,084$$

$$\text{Δανειακή Επιβάρυνση}_{2013} = \text{Ξένο κεφάλαιο} / \text{Ίδιο κεφάλαιο} = 1.709.510,34 / 12.590.374,48 = 0,136$$

Αυτός ο δείκτης καλό είναι να κυμαίνεται μεταξύ 0,50 μέχρι 0,75, αυτό σημαίνει ότι το ξένο κεφάλαιο πρέπει να είναι μικρότερο από το ίδιο. Στον ισολογισμό του δήμου αυτού φαίνεται και τις τρεις χρονιές

ότι ο δείκτης είναι πολύ χαμηλότερος από τα επιθυμητά επίπεδα, που σημαίνει ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των κεφαλαίων της είναι ίδια κεφάλαια και πολύ μικρό είναι ξένα. Έτσι ο δήμος χρησιμοποιεί τα δικά του κεφάλαια προς εκμετάλλευση και σε περίπτωση ανάγκης χρηματοδοτήσεως δεν θα έχει πρόβλημα να βρει δανειστές.

2.2.4 Δείκτης παγιοποιήσεως περιουσίας

Δείκτης παγιοποιήσεως₂₀₁₁ = Πάγια / Σύνολο ενεργητικού = $11.7947.583,77 / 12.578.472,62 = 0,938$

Δείκτης παγιοποιήσεως₂₀₁₂ = Πάγια / Σύνολο ενεργητικού = $12.170.691,78 / 13.007.739,39 = 0,936$

Δείκτης παγιοποιήσεως₂₀₁₃ = Πάγια / Σύνολο ενεργητικού = $12.958.969,55 / 14.299.884,82 = 0,906$

Ο δείκτης αυτός εμφανίζεται αυξημένος και κυμαίνεται στα ίδια περίπου επίπεδα και τις τρεις χρονιές με μία σχετικά μικρή πτώση από το 2011 έως το 2013. Αυτό που βλέπουμε είναι ότι το 2011 τα πάγια αποτελούσαν το 93,8% του συνόλου του ενεργητικού την επόμενη χρονιά το 93,6% και τέλος μετά από μια ακόμη αύξηση του ενεργητικού το 2013 το πάγια αποτελούν το 90,6% του ενεργητικού. Επειδή η ανάλυση μας γίνεται σε δήμο τα ποσοστά αυτά είναι αναμενόμενα.

2.2.5 Δείκτης καθαρού κεφαλαίου κίνησης

Δείκτης κεφαλαίου κίνησης₂₀₁₁ = κυκλοφορούν ενεργητικό - βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις = $732.798,18 - 233.369,70 = 499.428,48$

Δείκτης κεφαλαίου κίνησης₂₀₁₂ = κυκλοφορούν ενεργητικό - βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις = $751.145,75 - 345.386,28 = 405.759,47$

Δείκτης κεφαλαίου κίνησης₂₀₁₃ = κυκλοφορούν ενεργητικό - βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις = $1.180.944,41 - 502.402,34 = 678.542,07$

Όπως είδαμε παραπάνω το καθαρό κεφάλαιο κινήσεως είναι θετικό και τις τρεις χρονιές και με μεγάλη αύξηση κατά το 2013. Αυτό δείχνει την άνεση του δήμου αυτού να καλύπτει τις βραχυχρόνιες υποχρεώσεις του, 'όπως ακριβώς είδαμε και τους δείκτες ρευστότητας. Η οικονομική κατάσταση του δήμου όσον αφορά του υποχρεώσεις του είναι πολύ καλή.

2.2.6 Δείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Παγίων

Ταχύτητα Παγίων₂₀₁₁= Κύκλος εργασιών / Πάγια= 762.246,96 / 11.736.922,43 = 0,065

Ταχύτητα Παγίων₂₀₁₂= Κύκλος εργασιών / Πάγια= 815.773,35 / 12.113.030,44 = 0,067

Ταχύτητα Παγίων₂₀₁₃= Κύκλος εργασιών / Πάγια= 816.998,17 / 12.901.308,21 = 0,063

Ο δείκτης αυτός φαίνεται να παραμένει σταθερός και τα τρία έτη. Ο δήμος χρησιμοποιεί το 6,5%, 6,7%, και 6,3% για τα έτη 2011,2012,2013 αντίστοιχα των παγίων της προς το κέρδος της.

2.2.7 Δείκτης Ταχύτητας Κυκλοφορίας Απαιτήσεων

Κύκ.Ταχ.Απαιτ.₂₀₁₁= Κύκλος Εργασιών / Απαιτήσεων= 762.246,96 / 483.665,77 = 1,576

Κύκ.Ταχ.Απαιτ.₂₀₁₂= Κύκλος Εργασιών / Απαιτήσεων=815.773,35 / 516.086,95 = 1,580

Κύκ.Ταχ.Απαιτ.₂₀₁₃= Κύκλος Εργασιών / Απαιτήσεων=816.998,17 / 561.128,039 = 1,756

Ο δείκτης δείχνει πόσες φορές μέσα σε μία διαχειριστική περίοδο η πίστωση ανοίγεται και ρευστοποιείται και όπως παρατηρούμε είναι μικρός και για τις τρεις χρονιές παρόλο που εμφανίζει μια μικρή αύξηση για το 2013 εξαιτίας της αύξησης του κύκλου εργασιών. Αυτό δείχνει ότι η κατάσταση δεν είναι καλή από πλευράς ρευστότητας.

2.2.8 Δείκτης Αποτελεσμάτων

Αποτελέσματα₂₀₁₁ = Δαπάνες Δημοσίων Σχέσεων / Σύνολο Ενεργητικού = 283.829,65 / 12.578.472,62=0,022

Αποτελέσματα₂₀₁₂ = Δαπάνες Δημοσίων Σχέσεων / Σύνολο Ενεργητικού =292.591,02 / 13.007.739,37=0,022

Αποτελέσματα₂₀₁₃ = Δαπάνες Δημοσίων Σχέσεων / Σύνολο Ενεργητικού =310.147,52 / 14.299.884,82=0,022

Όπως παρατηρούμε ο δείκτης αυτός παραμένει αμετάβλητος και για τα τρία έτη. Αυτό δείχνει ότι ο δήμος χρησιμοποιεί σταθερούς τρόπους και μέσα που αφορούν τις δημόσιες σχέσεις και αποτελούν το 2,22% του ενεργητικού της.

2.2.9 Δείκτης Οικονομικής Αυτονομίας

Δείκτης οικονομικής αυτονομίας₂₀₁₁= Ίδιο Κεφάλαιο / Σύνολο Παθητικού=
11.646.761,73 / 12.578.472,62 = 0,926

Δείκτης οικονομικής αυτονομίας₂₀₁₂= Ίδιο Κεφάλαιο / Σύνολο Παθητικού=
11.993.373,75 / 13.007.739,37 = 0,922

Δείκτης οικονομικής αυτονομίας₂₀₁₃= Ίδιο Κεφάλαιο / Σύνολο Παθητικού=
12.901.308,21 / 14.299.884,82= 0,902

Ο δείκτης αυτός είναι αρκετά ανεβασμένος και για τα τρία έτη, είναι σταθερός και κυμαίνεται κοντά στη μονάδα με μία ελαφριά πτώση από το 2011 που οφείλεται στην αύξηση του συνόλου του παθητικού. Αυτό σημαίνει ότι ο δήμος Πέλλας διαθέτει υψηλή πιστωτική επιφάνεια και έχει ευχέρεια δανεισμού

2.2.10 Δείκτης Χρέους

Δείκτης Χρέους₂₀₁₁ = Σύνολο Υποχρεώσεων / Σύνολο Ενεργητικού =911.718,96 /
12.578.472,62 = 0,072

Δείκτης Χρέους₂₀₁₂=ΣύνολοΥποχρεώσεων/ Σύνολο Ενεργητικού= 984.488,49 /
13.007.739,37 = 0,076

Δείκτης Χρέους₂₀₁₃ = Σύνολο Υποχρεώσεων / Σύνολο Ενεργητικού= 1.677.473,48 /
14.299.884,82 =0,117

Ο δείκτης αυτός κυμαίνεται σε γενικά χαμηλά επίπεδα, αυτό σημαίνει ότι ο δήμος δεν είναι χρεωμένος προς τρίτους γεγονός που πιστοποιείται και από τους παραπάνω δείκτες. Συγκεκριμένα από το 2011 και μετά παρουσιάζει μία μικρή αύξηση λόγω της αύξησης των υποχρεώσεων της που όμως δεν αποτελεί ανησυχητικό γεγονός γιατί εξακολουθούν οι υποχρεώσεις της να είναι μικρές.

Από τους παραπάνω δείκτες συμπεραίνουμε ότι ο δήμος Πέλλας είναι σε καλή οικονομική κατάσταση για τα τρία αυτά έτη που εξετάζουμε.

Δείχνει ότι είναι σε θέση να αντεπεξέλθει στις οικονομικές της υποχρεώσεις ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό των κεφαλαίων της είναι τα Ίδια Κεφάλαια και το Ξένο αποτελεί είναι ένα μικρό ποσοστό.

2.3 Ανάλυση στοιχείων ενεργητικού των δήμων

Ανάλυση στοιχείων ενεργητικού δήμου Δωρίδος (2011-2013)

	2013	2012	2011
Κυκλοφορούν Ενεργητικό	8,26%	5,77%	5,83%
Πάγιο Ενεργητικό	90,62%	93,57%	93,77%
Διαθέσιμα	4,33%	1,81%	1,98%

Ανάλυση στοιχείων παθητικού δήμου Δωρίδος (2011-2013)

	2013	2012	2011
Ξένα Κεφάλαια	11,95%	7,8%	7,41%
Ίδια Κεφάλαια	88,50%	92,20%	92,59%

2.4 Συνοπτικά οι Αριθμοδείκτες

2.4.1 Αριθμοδείκτες Δήμου Δωρίδος 2011

- Γενικής ρευστότητας 3,14
- Αμεσης ρευστότητας 1,065
- Δανειακής επιβαρύνσεως 0,08
- Εντάσεως παγίων 0,938 Κεφαλαίου κίνησης 499.428,48
- Ταχύτητας κυκλοφορίας Παγίων 0,065
- Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων 1,576
- Αποτελεσμάτων 0,022
- Οικονομικής Αυτονομίας 0,926

- Χρέους 0,072

2.4.2 Αριθμοδείκτες Δήμου Δωρίδος 2012

- Γενικής ρευστότητας 2,175
- Αμεσης ρευστότητας 0,68
- Δανειακής επιβαρύνσεως 0,084
- Εντάσεως παγίων 0,936
- Κεφαλαίου κίνησης 405.759,47
- Ταχύτητας κυκλοφορίας Παγίων 0,067
- Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων 1,58
- Αποτελεσμάτων 0,022
- Οικονομικής Αυτονομίας 0,922
- Χρέους 0,076

2.4.3 Αριθμοδείκτες Δήμου Δωρίδος 2013

- Γενικής ρευστότητας 2,35
- Αμεσης ρευστότητας 1,234
- Δανειακής επιβαρύνσεως 0,136
- Εντάσεως παγίων 0,906
- Κεφαλαίου κίνησης 678.542,07
- Ταχύτητας κυκλοφορίας Παγίων 0,063
- Κυκλοφοριακής Ταχύτητας Απαιτήσεων 1,756
- Αποτελεσμάτων 0,022
- Οικονομικής Αυτονομίας 0,902
- Χρέους 0,117

2.5 Ισολογισμοί του Δήμου Δωρίδος

1η ΧΡΗΣΗ (1η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ) 2011 (Ποσά σε ΕΥΡΩ)						
Ε Ν Ε Ρ Γ Η Τ Ι Κ Ο	Ποσά Κλειόμενης Χρήσης 2011			Ποσά Απογραφής Έναρξης 1/1/2011		
	Άξια κτήσης	Αποσβέσεις	Αναπ.Άξια	Άξια κτήσης	Αποσβέσεις	Αναπ. Άξια
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ						
4. Λοιπά έξοδα Εγκλίσης	1.135.288,92	833.280,41	302.008,51	970.025,12	571.975,76	398.049,36
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
I. ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ						
1. Έξοδα ερευνών & ανάπτυξης	139.014,97	139.014,81	0,16	139.014,97	136.814,83	2.200,14
2. Λοιπές ασώματες ακινητοποιήσεις	1.045,93	1.045,79	0,14	1.045,93	1.045,85	0,08
II. ΕΝΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ						
1. Γήπεδα-Οικόπεδα	4.505.357,31	0,00	4.505.357,31	4.526.147,03	0,00	4.526.147,03
1α. Πλατείες-Πάρκα-Παιδάτοια καν. χρήσεως	1.498.303,45	1.456.637,56	41.665,89	603.438,25	543.170,85	60.267,40
1β. Οδοί-Οδοστρώματα κανής χρήσεως	10.362.589,89	9.555.043,86	807.546,03	5.788.242,22	4.803.765,39	984.476,83
1γ. Πεζοδρόμοι κανής χρήσεως	461.568,65	399.145,26	62.423,39	283.437,92	212.342,51	71.095,41
2. Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Άγροι, Φυτείες, Δάση	8.999.605,41	0,00	8.999.605,41	9.043.342,63	0,00	9.043.342,63
3. Κτίρια και τεχνικά έργα	9.613.136,69	3.016.267,20	6.596.869,49	9.556.341,11	2.299.017,63	7.257.323,48
3β. Εγκλίσεις ηλεκτροφωτισμού καν. χρήσεως	212.115,73	131.134,20	80.981,53	180.360,47	88.142,36	92.218,11
3γ. Λοιπές μόνιμες εγκλίσεις καν. χρήσεως	707.830,02	682.043,97	45.786,05	636.360,54	577.038,76	59.321,78
4. Μηχανήματα-Τεχν. εγκλίσεις & Λοιπ. Μηχ/κός εξ	354.368,95	235.455,77	118.913,18	264.929,27	133.380,84	131.548,43
5. Μεταφορικά μέσα	805.157,01	599.288,19	205.868,82	472.222,70	190.753,89	281.468,81
6. Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	986.315,97	779.273,27	207.042,70	711.879,29	443.350,40	268.528,89
7. Ακινήτοαξίες υπό εκτέλεση και προκαταβολές	2.415.977,70	0,00	2.415.977,70	2.849.086,55	0,00	2.849.086,55
ΣΥΝΟΛΟ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ (ΓΙ+ΓΙΙ)	41.062.387,68	16.974.349,88	24.088.037,80	35.055.848,88	9.428.823,31	25.627.025,57
III. ΤΙΤΛΟΙ ΠΑΓΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ & ΆΛΛΕΣ ΜΑΚΡ. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ						
1. Τίτλοι πάγιας επένδυσης			97.005,76			179.310,94
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΓΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΓΙ+ΓΙΙ+ΓΙΙΙ)			24.185.043,56			25.806.336,51
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
I. ΑΠΘΘΕΜΑΤΑ						
4. Αναλώσιμα υλικά			0,00			2.030,00
II. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ						
1. Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών		524.470,95		407.445,77		
Μείζον: προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		50.232,66	474.238,29	104.797,68		302.648,09
5. Χρεώστες διάφοροι			852.848,94			567.610,18
IV. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ						
1. Ταμείο			64.870,22			4.063,56
3. Καταθέσεις όψεως & προθεσμίας			2.166.453,66			1.604.528,04
ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ (IV)			2.231.323,88			1.608.591,60
ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΔΙ+ΔΙΙ+ΔΙΥ)			3.558.411,11			2.480.879,87
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓ/ΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ						
2. Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα			260.125,52			609.294,04
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Β+Γ+Δ+Ε)			28.305.588,70			29.294.559,78
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΥ						
1. Αλλάτρια περιουσιακά στοιχεία			0,06			0,06
3. Χρεωστικοί λογ. εγγυήσεων και εμπρ. ασφαλειών			1.075.236,11			1.529.342,13
			1.075.236,17			1.529.342,19

Εικόνα 1 Χρήση του 2011

2η ΧΡΗΣΗ (1η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ) 2012
(Ποσά σε ΕΥΡΩ)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Ποσά Κλειόμενης Χρήσης 2012			Ποσά προηγούμενης χρήσης 2011		
	Αξία κτήσης	Αποσβέσεις	Αναπ.Αξία	Αξία κτήσης	Αποσβέσεις	Αναπ. Αξία
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ						
4. Λοπά έξοδα Εγκ/σης	1.176.024,21	966.537,60	209.486,61	1.135.288,92	833.280,41	302.008,51
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
I. ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ						
1. Έξοδα ερευνών & ανάπτυξης	139.014,97	139.014,81	0,16	139.014,97	139.014,81	0,16
2. Λοπές ασώματες ακινητοποιήσεις	1.045,93	1.045,79	0,14	1.045,93	1.045,79	0,14
II. ΕΝΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ						
1. Γήπεδα-Οικόπεδα	4.505.357,31	0,00	4.505.357,31	4.505.357,31	0,00	4.505.357,31
1α. Πλατείες-Πάρκα-Παιδάτοποι καν. χρήσεως	1.512.078,65	1.466.955,38	46.123,27	1.498.303,45	1.456.637,56	41.665,89
1β. Οδοί-Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	11.140.867,29	10.046.557,37	1.094.309,92	10.362.589,89	9.555.043,86	807.546,03
1γ. Πεζοδρόμοι κοινής χρήσεως	461.568,65	407.626,38	53.942,27	461.568,65	399.145,26	62.423,39
2. Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Αγροί, Φυτείες, Δάση	9.000.014,41	0,00	9.000.014,41	8.999.605,41	0,00	8.999.605,41
3. Κτίρια και τεχνικά έργα	9.893.765,61	3.517.189,30	6.376.576,31	9.613.136,69	3.016.267,20	6.596.869,49
3β. Εγκ/σεις ηλεκτροφωτισμού καν. χρήσεως	298.217,05	146.816,99	151.400,06	212.115,73	131.134,20	80.981,53
3γ. Λοπές μόνιμες εγκ/σεις καν. χρήσεως	727.849,21	683.813,64	44.035,57	707.830,02	662.043,97	45.786,05
4. Μηχανήματα-Τεχν. εγκ/σεις & Λοιπ. Μηχ/κός εξ	394.117,05	289.436,25	124.680,80	354.368,95	235.455,77	118.913,18
5. Μεταφορικά μέσα	808.595,00	673.114,51	135.480,49	805.157,01	599.288,19	205.868,82
6. Έπιπλα και λοιπός εξοπλισμός	1.049.386,19	877.435,87	171.950,32	988.315,97	779.273,27	207.042,70
7. Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολές	2.479.481,01	0,00	2.479.481,01	2.415.977,70	0,00	2.415.977,70
ΣΥΝΟΛΟ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ (ΓΙ+ΓΙΙ)	42.411.358,33	18.229.006,29	24.182.352,04	41.062.387,68	16.974.349,88	24.088.037,80
III. ΤΙΤΛΟΙ ΠΑΓΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ & ΆΛΛΕΣ ΜΑΚΡ. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ						
1. Τίτλοι πάγιας επένδυσης			138.736,13			97.005,76
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΓΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΓΙ+ΓΙΙ+ΓΙΙΙ)			24.319.088,17			24.185.043,56
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
I. ΑΠΘΕΜΑΤΑ						
4. Αναλώσιμα υλικά			0,00			0,00
II. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ						
1. Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών		711.004,53		524.470,95		
Μείζον: προβλέψεις για επιβαλές απαιτήσεις		15.179,21	695.825,32	50.232,66		474.238,29
5. Χρεώστες διάφοροι			366.766,86			852.848,94
IV. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ						
1. Ταμείο			63.737,55			64.870,22
3. Καταθέσεις όψεως & προθεσμίας			2.600.827,66			2.166.453,66
ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ (IV)			2.664.565,21			2.231.323,88
ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΔΙ+ΔΙΙ+ΔΙΥ)			3.727.157,39			3.558.411,11
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ						
2. Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα			818.632,39			260.125,52
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Β+Γ+Δ+Ε)			29.074.364,56			28.305.588,70
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΙ						
1. Αλλάτρια περιουσιακά στοιχεία			0,06			0,06
3. Χρεωστικοί λογ. εγγυήσεων και εμπρ. ασφαλειών			1.044.184,43			1.075.236,11
			1.044.184,49			1.075.236,17

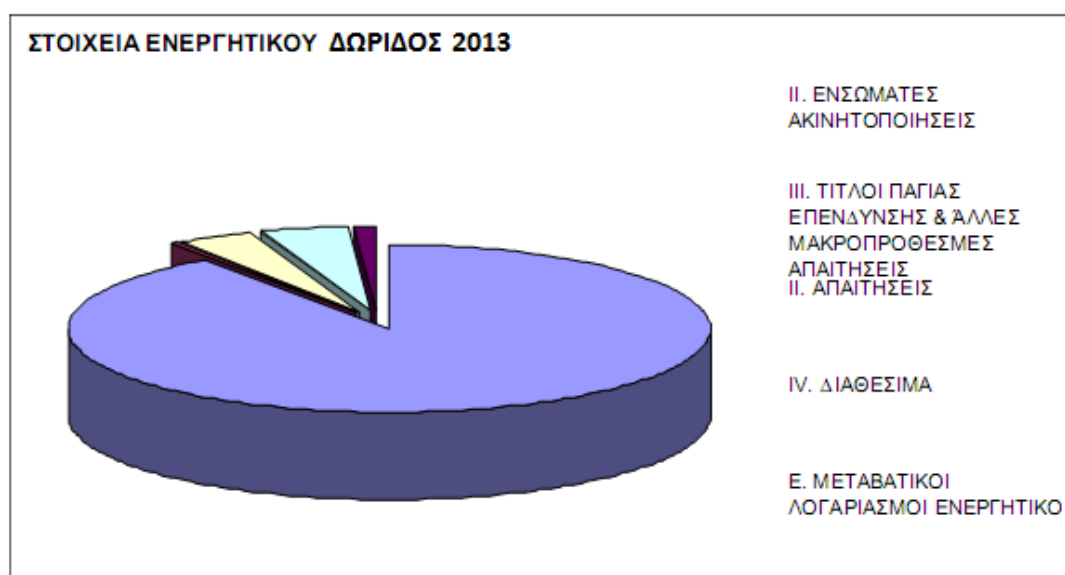
Εικόνα 2 Χρήση του 2012

3η ΧΡΗΣΗ (1η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ -31η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2013) Π

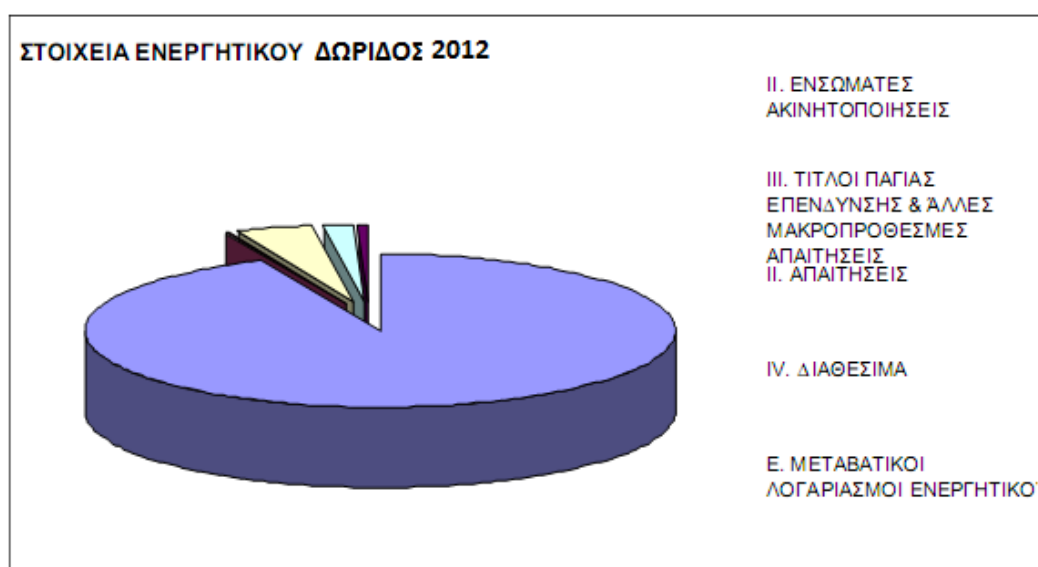
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Ποσά Κλειόμενης Χρήσης 2013			Ποσά προηγούμενης χρήσης 2012		
	Αξία κτήσης	Αποσβέσεις	Αναπ.Αξία	Αξία κτήσης	Αποσβέσεις	Αναπ. Αξία
Β. ΕΞΟΔΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ						
4. Λοιπά έξοδα Εγκ/σης	1.304.123,28	1.030.103,57	274.019,71	1.176.024,21	966.537,60	209.486,61
Γ. ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
I. ΑΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ						
1. Έξοδα ερευνών & ανάπτυξης	139.014,97	139.014,81	0,16	139.014,97	139.014,81	0,16
2. Λοιπές ασώματες ακινητοποιήσεις	1.045,93	1.045,79	0,14	1.045,93	1.045,79	0,14
II. ΕΝΣΩΜΑΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ						
1. Γήπεδα-Οικόπεδα	4.505.357,31	0,00	4.505.357,31	4.505.357,31	0,00	4.505.357,31
α. Πλατείες-Πάρκα-Παιδοτόποι κοιν. χρήσεως	1.726.212,36	1.625.274,70	100.937,66	1.512.078,65	1.466.955,38	46.123,27
β. Οδοί-Οδοστρώματα κοινής χρήσεως	11.277.472,59	10.251.111,07	1.026.361,52	11.140.867,29	10.046.557,37	1.094.309,92
γ. Πεζοδρόμοι κοινής χρήσεως	473.066,66	411.943,85	61.122,81	461.568,65	407.626,38	53.942,27
2. Ορυχεία, Μεταλλεία, Λατομεία, Αγροί, Φυτείες, Δάση	9.000.014,41	0,00	9.000.014,41	9.000.014,41	0,00	9.000.014,41
3. Κτίρια και τεχνικά έργα	10.703.605,23	3.855.575,17	6.848.030,06	9.893.765,61	3.517.189,30	6.376.576,31
3β. Εγκ/σεις ηλεκτροφωτισμού κοιν. χρήσεως	315.722,88	157.485,58	158.237,30	298.217,05	146.816,99	151.400,06
3γ. Λοιπές μόνιμες εγκ/σεις κοιν. χρήσεως	744.842,82	687.304,82	57.538,00	727.849,21	683.813,64	44.035,57
4. Μηχανήματα-Τεχν. εγκ/σεις & λοιπ. Μηχ/κός εξ	484.701,25	297.831,73	186.869,52	394.117,05	269.436,25	124.680,80
5. Μεταφορικά μέσα	830.595,00	716.059,18	114.535,82	808.595,00	673.114,51	135.480,49
6. Επιπλα και λοιπός εξοπλισμός	1.132.883,01	937.623,98	195.259,03	1.049.386,19	877.435,87	171.950,32
7. Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση και προκαταβολέ	2.314.188,63	0,00	2.314.188,63	2.479.481,01	0,00	2.479.481,01
ΣΥΝΟΛΟ ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΣΕΩΝ (ΓΙ-ΓΙΙ)	49.598.723,05	19.080.270,68	24.518.452,37	42.411.358,33	18.229.006,29	24.182.352,04
III. ΤΙΤΛΟΙ ΠΑΓΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ & ΆΛΛΕΣ ΜΑΚΡ. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ						
1. Τίτλοι πάγιας επένδυσης			158.698,26			136.736,13
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΓΙΩΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΓΙ+ΓΙΙ+ΓΙΙΙ)			24.677.150,63			24.319.088,17
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ						
II. ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ						
1. Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών		819.785,22			711.004,53	
Μείων: προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις		50.000,00	769.785,22		15.179,21	695.825,32
3. Χρεώστες διάφοροι			501.980,34			366.766,86
			1.271.765,56			1.062.592,18
iv. ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ						
1. Ταμεία			46.670,77			63.737,55
3. Καταθέσεις όψεως & προθεσμίας			2.207.186,97			2.600.827,66
ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΑΘΕΣΙΜΩΝ (iv)			2.253.857,74			2.664.565,21
ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΔΙ+ΔΙΙ+ΔΙΙΙ)			3.525.623,30			3.727.157,39
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓ/ΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ						
2. Έσοδα χρήσεως εισπρακτέα			956.778,55			818.632,39
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (Β+Γ+Δ+Ε)			29.433.572,29			29.074.364,56
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΧΡΕΩΣΤΙΚΟΥ						
1. Αλλότρια περιουσιακά στοιχεία			0,06			0,06
3. Χρεωστικοί λογ. εγγυήσεων και εμπρ. ασφαλειών			887.170,44			1.044.184,43
			887.170,50			1.044.184,49

Εικόνα 3 Χρήση του 2013

2.6 Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού

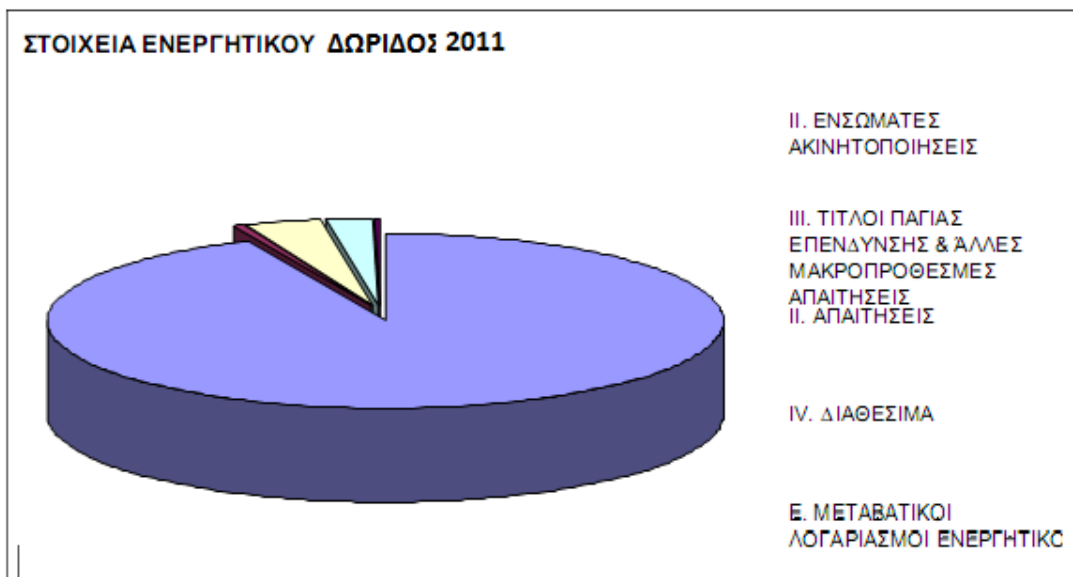

Εικόνα 4 Ενεργητικό 2013

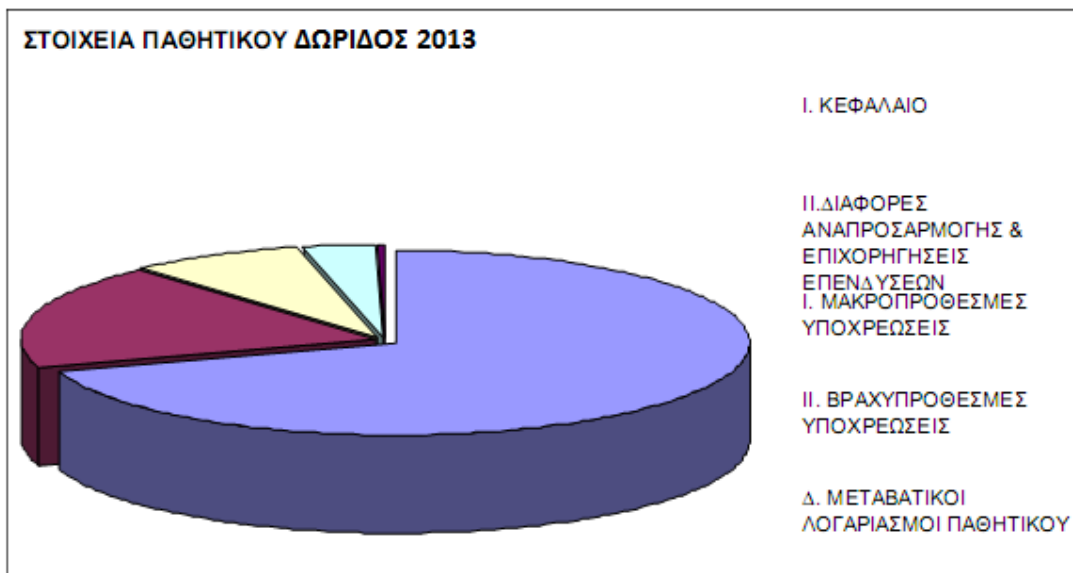

Εικόνα 5 Ενεργητικό 2012

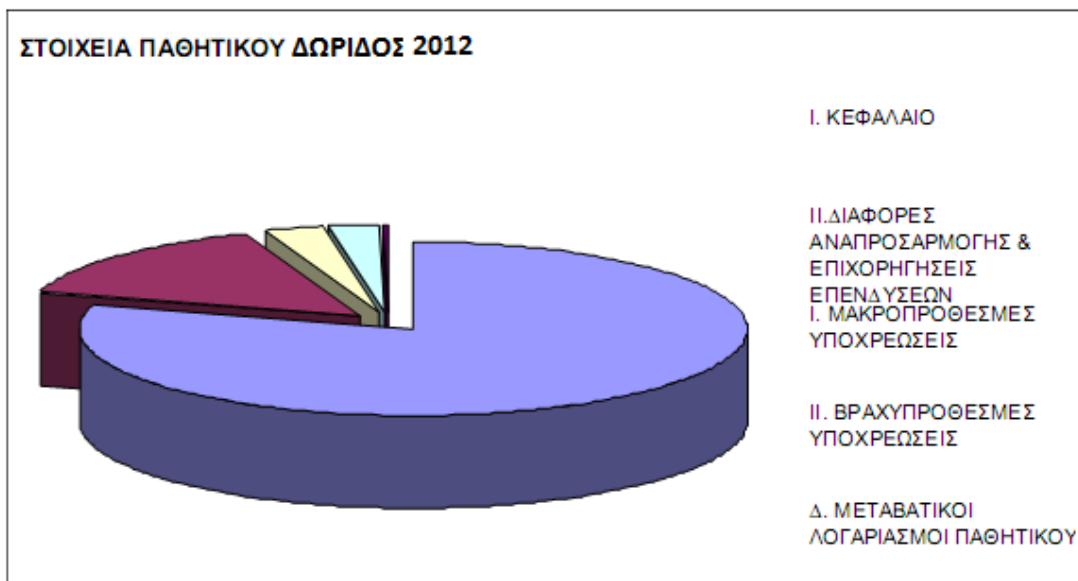

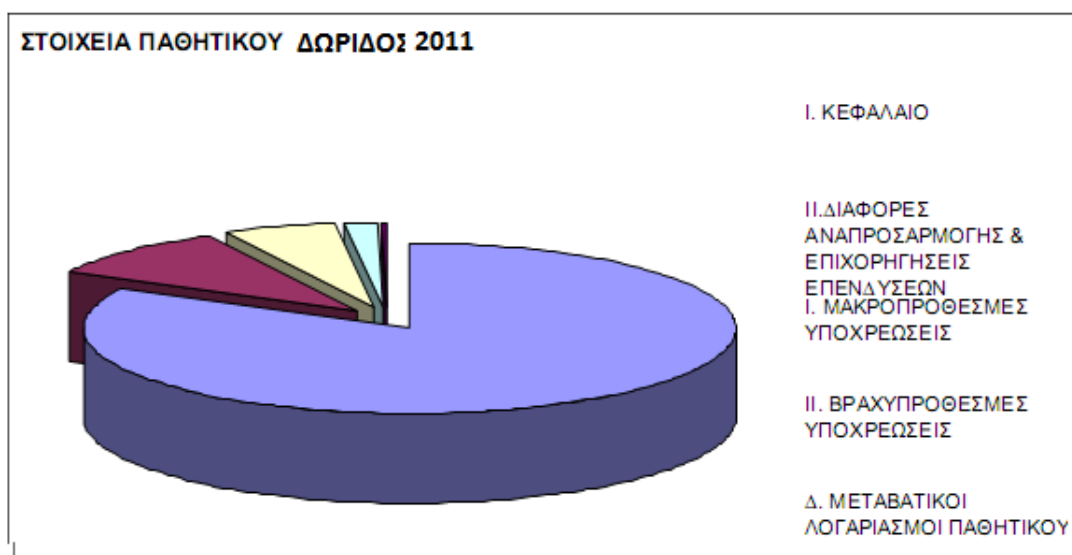
Εικόνα 6 Ενεργητικό 2011

Εικόνα 7 Παθητικό 2013

Εικόνα 8 Παθητικό 2012

Εικόνα 9 Παθητικό 2011

Βιβλιογραφία

Ελληνική

- Αρτίκης Γ. Π. (2003), Χρηματοοικονομική Διοίκηση - Ανάλυση και Προγραμματισμός, Αθήνα, Εκδόσεις Interbooks.
- Ελληνική Εταιρία Στατιστικών και Οικονομικών Πληροφοριών (Hellstat).
- Richard B. Stockton (2004), Χρηματοοικονομική Λογιστική για μη οικονομικά στελέχη, Εκδόσεις Κριτήριο.
- Βαρβαρέσος, Σ. (2000), Τουρισμός. Έννοιες, μεγέθη, δομές. Η ελληνική πραγματικότητα, Εκδόσεις Προπομπός, Αθήνα.
- Γιδαράκου, Ι. (2008), Επιχειρηματικότητα και τοπική ανάπτυξη. Στο Πρακτικά 1ου Αναπτυξιακού Συνεδρίου Ν. Καρδίτσας, Ν.Α. Καρδίτσα, Καρδίτσα
- Γκλεζάκος Μ. (2006), Εισαγωγή στην Ανάλυση της Οικονομικής Κατάστασης των Επιχειρήσεων, Πανεπιστήμιο Πειραιώς. Τμήμα Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης.
- Γεωργόπουλος Χ. (2005), Χρηματοοικονομική Διοίκηση Επιχειρήσεων, Αθήνα, Ελληνική Ακαδημία Διοίκησης Επιχειρήσεων.
- Δαμιανός, Δ., Κασίμης, Χ., Μωυσίδης, Α. και Ντεμούσης, Μ. (1994), Η πολυαπασχόληση στον αγροτικό τομέα και η αναπτυξιακή πολιτική στην Ελλάδα, Ίδρυμα Μεσογειακών Μελετών, Αθήνα.
- Ιατρού, Σ., Κουδούνης, Α., Νικολακόπουλος, Μ., & Χασομέρης, Σ. (2005). Δομή και λειτουργία της τοπικής αυτοδιοίκησης. Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, Αθήνα, 11.
- Ιστοσελίδα του Δήμου Δωρίδος <http://www.dorida.gr/>
- Κομίλης, Π. (2001), Οικοτουρισμός. Η εναλλακτική προοπτική αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης, Εκδόσεις Προπομπός, Αθήνα.
- Νιάρχος Ν. (2003), Χρηματοοικονομική Ανάλυση Λογιστικών Καταστάσεων, Αθήνα, Εκδόσεις Σταμούλη.
- Οδηγία 75/268/ΕΟΚ
- Πρόγραμμα Καλλικράτης-ΦΕΚ Α87 της 07/06/2010

- Σφακιανάκης, Μ. (2000), Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού, Εκδόσεις Έλλην, Αθήνα.
- Χατζηνικολάου Στέργιος (2008), Τα Μυστικά των Ισολογισμών, Εκδόσεις Economía.
- Απόφαση 45892 του Υπ.Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης-ΦΕΚ Β1292 της 11/08/2010

Ξένη

- Paul M. Collier (2006), Accounting for Managers: Interpreting Accounting Information for Decision making. Second Edition, John Wiley & Sons Ltd. England.